

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра товарознавства, управління безпечністю та якістю

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Нетарифне регулювання імпорту рому»

Студента 2 курсу, 8м групи,
спеціальності 076 «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»
спеціалізації «Митна справа»

Гут Василь
Олександрович

Науковий керівник
доктор технічних наук,
професор кафедри товарознавства,
управління безпечністю та якістю

Сидоренко Олена
Володимирівна

Науковий консультант
кандидат хімічних наук,
доцент кафедри товарознавства та
митної справи

Калуга Ніна
Василівна

Гарант освітньої програми
доктор технічних наук,
професор кафедри товарознавства та
митної справи

Мережко Ніна
Василівна

Київ 2018

АНОТАЦІЯ

Гут В.О. Нетарифне регулювання імпорту рому.

У випускній кваліфікаційній роботі охарактеризовано регламент проведення ідентифікаційної експертизи рому, наведено класифікацію рому, проведено моніторинг виробництва дистильованих алкогольних напоїв в Україні та світі. Визначено вимоги до якості та безпечності рому. Наведено та проаналізовано результати експертизи якості рому та оформлення його результатів для цілей митного контролю.

Проаналізовано нетарифні заходи при імпорті рому, визначено критерії, методи та засоби ідентифікації, проведено ідентифікаційну експертизу рому. Досліджено митний контроль та митне оформлення при імпорті рому.

Ключові слова: ром, імпорт, ідентифікація, експертиза, класифікація, митна вартість, митні платежі, митне оформлення, нетарифне регулювання.

SUMMARY

Gut V.A. Non-tariff regulation of imports of rum.

In the final qualifying work the rules of conducting an identification examination of rum are described, the classification of rum is given, monitoring of the production of distilled alcoholic beverages in Ukraine and in the world is conducted. Requirements for the quality and safety of rum are specified. The results of examination of the quality of rum and their results for the purposes of customs control are presented and analyzed. The tariff measures were analyzed at import of rum, the criteria, methods and means of identification were determined, an identification examination of rum was conducted. Investigated customs control and customs clearance when importing rum.

Key words: rum, import, identification, expertise, classification, customs value, customs payments, customs clearance, non-tariff regulation.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИ ІМПОРТІ РОМУ	11
1.1. Моніторинг виробництва дистильованих алкогольних напоїв в Україні та світі.....	11
1.2. Сутність та класифікація заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічних операцій з ромом	16
1.3. Вимоги до якості та безпечності рому	21
1.4. Регламент проведення ідентифікаційної експертизи рому для митних цілей	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА РОМУ.....	33
2.1. Організація, об'єкти та методи досліджень.....	33
2.2. Товарознавча характеристика асортименту рому.....	37
2.3. Вибір критеріїв, методів і засобів ідентифікації рому	43
2.4. Ідентифікаційна експертиза рому та оформлення її результатів	47
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЗАХОДІВ НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИ ІМПОРТІ РОМУ	52
3.1. Визначення коду рому згідно з УКТЗЕД	52
3.2. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті рому.....	56
3.3. Аналіз нетарифного регулювання та застосування принципу «єдиного вікна» при імпорті рому	63
3.4. Аналіз виконання митних формальностей при імпорті рому згідно з електронною митною декларацією	67
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ	

СПИСОК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АСМО – Автоматизована система митного оформлення
ГОСТ – Галузевий стандарт
ДПМЕ – Департамент податкових та митних експертиз
ДСТУ – Державний стандарт України
ДФСУ – Державна фіскальна служба України
ЕК МД – електронна копія митної декларації
ЕМД – електронна митна декларація
ЄАВТ – Європейська асоціація вільної торгівлі
ЄАД – єдиний адміністративний документ
ЄАІС – Єдина автоматизована інформаційна система
МД – митна декларація
МКУ – Митний кодекс України
ОНП – особиста номерна печатка
ПДВ – податок на додану вартість
ПКУ – Податковий кодекс України
ПМК – під митних контролем
ПМО – підрозділ митного оформлення
СЛЕД – Спеціалізована лабораторія з питань експертизи та досліджень
СНД – Співдружність Незалежних Держав
УКТЗЕД – Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності

ВСТУП

Актуальність теми. З самого дитинства з казок про піратів відомо, що їх улюбленим напоєм є ром. На сьогоднішній день цей міцний алкоголь шанують не тільки мореплавці. Але суть не змінилася, це як і раніше міцний спиртний напій, одержуваний шляхом зброджування і перегонки побічних продуктів цукрово-тростинного виробництва, таких як патока і тростинний сироп. Рідина, що отримується після перегонки, потім зазвичай витримується в дубових або інших бочках. Виготовляти ром шляхом зброджування почали в XVII столітті на очеретяних плантаціях на Карибах, де раби першими виявили, що патока, побічний продукт виробництва цукру, зброджується в алкоголь. Подальша перегонка робила цей продукт концентрованим і допомагала видалити домішки, а результатом процесу був перший справжній ром.

Алкоголь є частиною людської культури вже протягом багатьох століть. Споживання таких напоїв в невеликих кількостях може допомогти людям відчувати себе спокійно і, можливо, навіть зробить їх більш товариськими. Але якщо споживати їх у великій кількості, то це може призвести до сп'яніння або отруєння. А люди, які регулярно зловживають ризикують стати алкоголіками.

На сьогоднішній день ринок алкогольної продукції в Україні представлений досить широко. Українські виробники досить успішно витісняють імпортні товари з України. Але в той же час легальному ринку дуже складно конкурувати з тіньовим бізнесом. Підвищення акцизної ставки може як підвищити надходження до Держбюджету, так і звести їх нанівець.

Мета та завдання дослідження. Метою випускної кваліфікаційної роботи було проведення ідентифікаційної експертизи та аналіз застосування заходів нетарифного регулювання при імпорті рому.

Для досягнення поставленої мети необхідно було виконати наступні завдання:

- здійснити моніторинг виробництва дистильованих алкогольних напоїв в Україні та світі;
- здійснити аналіз вимог до безпечності та якості рому;
- вивчити регламент та порядок проведення ідентифікаційної експертизи рому;
- розробити критерії та методи для проведення ідентифікаційної експертизи рому;
- здійснити аналіз застосування нетарифних заходів при митному контролі рому;
- визначити митну вартість та нарахувати митні платежі при митному оформленні рому;

Об'єкт дослідження: ром, що переміщується через митний кордон України у режимі імпорту.

Предмет дослідження: споживчі властивості рому, ідентифікаційна експертиза та застосування заходів нетарифного регулювання при імпорті рому.

Наукова новизна випускної кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтування та розробці критеріїв для проведення ідентифікаційної експертизи рому.

Практична цінність. Розроблені критерії та методи ідентифікації можуть бути застосовані в експертних підрозділах Державної фіскальної служби України при експертизі рому для митних цілей.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були викладені та обговорені на Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції та опубліковані Гут В.О. в науковій статті на тему «Ідентифікаційна експертиза рому» // Управління безпечністю, якістю та експертиза товарів: зб. ст. студ. заоч. форми навч. / відп. ред. В. А. Осика. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – Ч. 2. – С 78 – 84 (див. додаток К).

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку

використаних джерел та додатків. Робота викладена на _сторінках машинописного тексту, включає _ таблиць, _ рисунків, _ додатки. Список використаних джерел становить _ джерело.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИ ІМПОРТІ РОМУ

1.1. Моніторинг виробництва дистильованих алкогольних напоїв в Україні та світі

Розкриваючи тему статистичних відомостей щодо обсягів виробництва алкогольної продукції в межах України, є можливим повноцінно розібрати тільки загальні обсяги виробництва, які надані для публічного оприлюднення Державною службою статистики України, не включаючи дані, які було вилучено з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації.

За даними, наданими Державною службою статистики України, за перше півріччя 2018 року було вироблено продукції загальним обсягом 115383,3 тис. дол. (рис.1.1)[17].

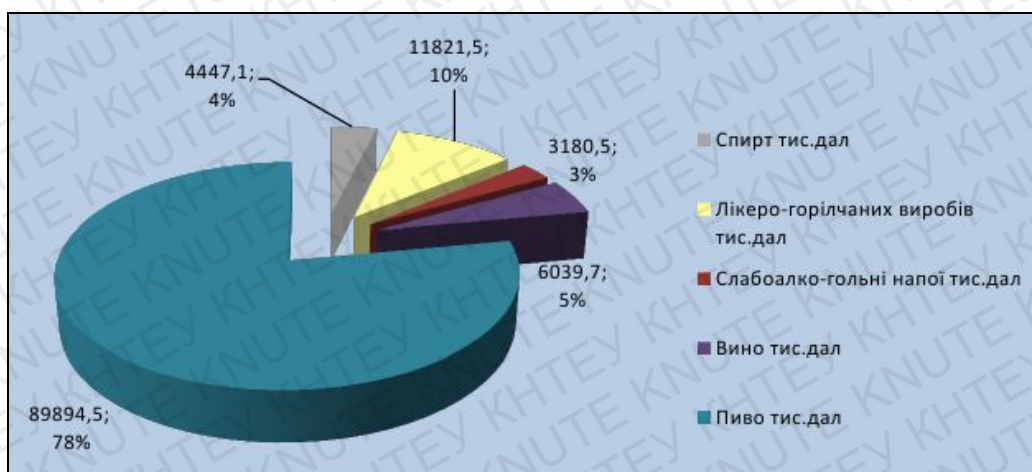

Рис.1.1. Частка окремих видів алкогольної продукції

Аналіз даних, представлених на рис 1.1., дає підстави для висновку, що найбільше виробництво алкоголю припадає на пиво і дорівнює 78% від всього виробництва алкогольної продукції на вітчизняному ринку, що є також найбільшим показником за обсягом у розмірі 89894,5 тис. дал.

Стрімкий розвиток алкогольної промисловості та високий попит на ром спричинили за собою появу величезної кількості різноманітних марок, різновидів та смаків. Цей напій є третім в світі, та другим в Україні за обсягами споживання елітних алкогольних напоїв, які надходять з-за кордону [14].

На сьогодні Законом України від 19.12.1995 № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» встановлено, що імпортом рому можуть займатись суб'єкти господарювання всіх форм власності за наявності ліцензій, а спирту етилового – лише державні підприємства (організації), спеціально уповноважені на це Кабінетом Міністрів України. Тому, існує великий ризик того, що саме ром може стати товаром прикриття при переміщенні етилового неденатурованого спирту через митний кордон України [15].

Загалом, ром – це вид напою, а не географічне найменування, тому його можна виробляти в будь-якій країні світу. В залежності від місця виробництва, ром поділяють на ямайський, кубинський, домініканський, французький, карибський, австрійський, індійський та іспанський. Кожній країні притаманні своя рецептура, витримка та купажування, які надають рому неповторний смак та аромат.

Проаналізуємо обсяги та динаміку імпорту товарів позиції 2208 згідно з УКТ ЗЕД в натуральному та грошовому вираженні (рис. 1.2).

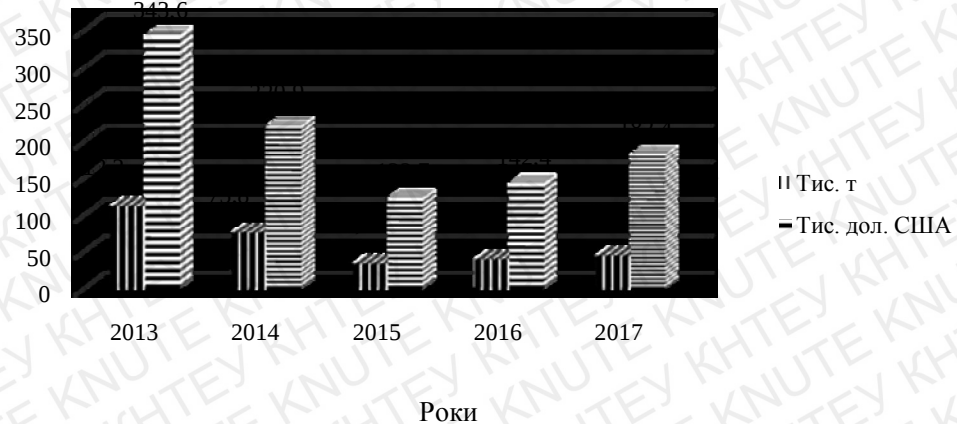

Рис. 1.2 Динаміка обсягів імпорту товарів позиції 2208 згідно з УКТЗЕД в Україну за 2013-2017 роки

Аналіз наведених даних на рис. 1.2 дозволяє констатувати, що за 2013-2017 роки обсяг імпорту товарів позиції 2208 згідно з УКТЗЕД у натуральному вираженні знизився у більш ніж 2 рази з 112,2 тис. т до 44,7 тис. т. Така ж сама тенденція спостерігається з обсягом імпорту у грошовому вираженні. За останній рік саме рому було ввезено 1,81 тис.т. [16].

Основними причинами зниження виготовлення спирту науковці називають:

- відсутність ринків збуту готової продукції;
- постійне збільшення розміру акцизного збору на різні види спирту та алкогольні напої, що призводить до подорожчання алкогольної продукції.
- відсутність кредитних ресурсів, які б дали змогу закуповувати місцеву сировину й забезпечити роботу галузі до нового врожаю;
- відсутності виробництва спирту для виготовлення біоетанолу;
- втрати споживачів спирту на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим.

Спад виробництва горілки та коньяку, імовірно, відбувся через скорочення попиту на легально виготовлені алкогольні напої, внаслідок високих цін на неї.

Показники експорту української алкогольної продукції характеризуються так:

- * алкогольних напоїв у виді спирту етилового денатурованого менш як 80об. % з розрахунку на одиницю виміру 100% спирту на літр склали 78634,48 тис. дол. США;
- * харчового спирту, а саме спирту етилового не денатурованого 80об% або більше – 833,24 тис. дол. США.
- * виноробної продукції, що включає в себе вина виноградні, у тому числі вина міцні, вермут та інше виноградне вино – 11476,63 тис. дол. США;
- * пива із солоду (солодове) – 3184,26 тис. дол. США;
- * слабоалкогольних, а саме зброджених напоїв – 289,88 тис. дол. США (найменший обсяг).

На рис 1.3. зображено імпорт та експорт алкогольної продукції.

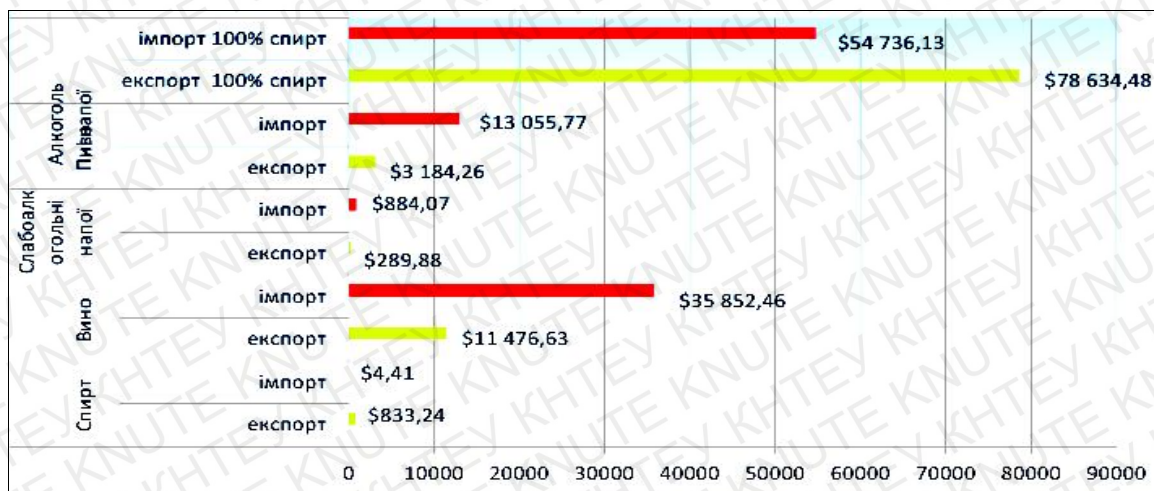

Рис 1.3. Імпорт та експорт алкогольної продукції в Україні за 2013-2017 роки

Розглядаючи імпорт алкогольної продукції, треба зазначити, що, найбільший коефіцієнт належить таким напоям, як коньяк, лікери, горілчані вироби у вигляді спирту етилового денатурованого менш як 80об.%, обсяг ввозу яких вимірюється 54736,13 тис. дол. США, що є найбільшим показником серед всіх видів алкоголю. Далі йдуть винні напої – 35852,46 тис. дол. США, потім пиво – 123055,77 тис. дол. США, різні слабоалкогольні

напої – 884,07 тис. дол. США і найменший показник має спирт етиловий не денатурований більш як 80об.% – 833,24 тис дол. США.

Впродовж останніх 20-ти років відбулось помітне зростання обсягів виробництва та експорту алкогольних напоїв. Виробники покращують свою продукцію та збільшують обсяги її випуску. Так, якість українських алкогольних напоїв визнана світом. Ринок алкогольних напоїв України має гарні перспективи розвитку. Напої мають відносно низьку ціну при високій якості. А це в свою чергу розширює можливості для експорту [19,20].

Підвищення кількості споживання алкоголю також впливає на розвиток даного ринку. Це призводить до «спивання» населення. З метою подолання цієї проблеми уряд підвищує акцизну ставку. І як наслідок збільшується ціна. Це мало би призвести до зменшення споживання алкогольних напоїв. Але, нажаль, призвело до розвитку тіньового ринку. Збільшення ціни на алкогольну продукцію, якими б причинами не було викликано, завжди одразу негативно впливає на обсяги продажу. Це зумовлено обмеженою купівельною можливістю більшої частини населення.

В таких випадках зазвичай два виходи. Одні споживачі переходять на продукцію власного виробництва, а інші починають шукати більш дешеві шляхи придбання алкогольних напоїв. У таких умовах тіньовий сектор отримує можливість не тільки піднімати ціну на продукцію, а й мати значний вплив на витіснення з ринку продукції легальних .

Як результат, частка тіньового сектора на алкогольному ринку зростає, зростають його економічні можливості й опірність до придушення силовими методами [21]. Підвищення цін на спирт також істотно підриває експортний потенціал галузі, оскільки компанії-експортери одержать продукт, собівартість якого є неконкурентоспроможною на міжнародних ринках.

Отже, виробництво алкогольних напоїв є не стабільним. В один і той самий проміжок часу виробництво одних напоїв може збільшуватись, а інших скорочуватись. Але впродовж останніх трьох років відбувається тенденція до зниження виробництва по всім видам алкогольних напоїв.

1.2. Сутність та класифікація заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічних операцій з ромом

З метою виконання державою своїх функцій в рамках митної політики застосовуються певні заходи. Вони класифікуються на дві великі групи – заходи тарифного та нетарифного регулювання [10].

Тарифне регулювання при митному оформленні рому є головним інструментом впливу на торговельні відносини різних країн та сприяє реалізації політики протекціонізму щодо вітчизняних товаровиробників.

В сучасних умовах заходи нетарифного регулювання застосовується державами з такими основними цілями:

- захист національної економіки (у випадках різкого погіршення платіжного балансу країни, значного порушення рівноваги з певних груп товарів на національному ринку, необхідності забезпечення певних пропорцій між імпортною і експортною сировиною для виробництв, наявності великої різниці між цінами на національному та світовому ринках тощо);
- дотримання міжнародної безпеки;
- охорона життя та здоров'я людей, навколишнього середовища;
- виконання міжнародних зобов'язань.

У світовій практиці офіційне визначення терміну «нетарифні обмеження» відсутнє. Відсутня також єдина чітка класифікація заходів нетарифного регулювання. На думку спеціалістів, у зовнішній торгівлі використовуються більше 50 таких заходів, які можуть здійснюватися як через адміністративні, так і фінансові інструменти регулювання.

Для цілей митного оформлення товарів чітке визначення поняття «заходи нетарифного регулювання» наведено в Митному кодексі України (стаття 4), а саме: заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності – це не пов'язані із застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон України, встановлені відповідно до закону заборони та/або обмеження, спрямовані на захист внутрішнього

ринку, громадського порядку та безпеки, суспільної моралі, на охорону здоров'я та життя людей і тварин, охорону навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, що ввозяться в Україну, а також на охорону національної культурної та історичної спадщини. Під нетарифним регулюванням зазвичай розуміють встановлені законодавцем обмежувально-заборонні заходи, які перешкоджають проникненню імпорتنих товарів на внутрішній ринок України з метою захисту інтересів вітчизняного виробника та споживача.

До нетарифних заходів регулювання відносяться [11]:

- ✓ заборони імпорту та експорту;
- ✓ квотування;
- ✓ ліцензування;
- ✓ антидемпінгові заходи;
- ✓ технічні бар'єри.

Заборони імпорту та експорту – це вимушені заходи, визнані міжнародною практикою, які виступають у відкритій (повна заборона торгівлі) та закритій (часткові заборони на імпорт товарів конкретних товарів) формі.

Квотування – це кількісний нетарифний засіб, обмеження експорту чи імпорту певного товару кількістю або сумою на визначений проміжок часу. Розрізняють експортні та імпорتنі квоти. Експортні квоти вводяться відповідно до міжнародних стабілізаційних угод, що встановлює частку кожної країни у спільному експорті певного товару або вводяться урядом окремої держави для обмеження вивозу товару дефіцитних на внутрішньому ринку. Імпорتنі квоти вводяться національним урядом для захисту місцевих товаровиробників або для регулювання торговельного балансу чи як відповідь на дискримінаційну політику інших держав [12].

Ліцензування – це комплекс адміністративних дій по наданню дозволу суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності на здійснення експорту або

імпорту товару. Розрізняють такі види ліцензій: генеральна, індивідуальна разова, відкрита, антидемпінгова, компенсаційна та спеціальна.

Рішення про встановлення режиму ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій приймається щорічно Кабінетом Міністрів України з визначенням списку конкретних товарів, які підпадають під режим ліцензування і квотування, а також періоду дії цього режиму. Розподіл квот і видача ліцензій на окремі товари здійснюється Міністерством економічного розвитку і торгівлі України.

У 2018 році переліки товарів, на експорт та імпорт яких встановлено режим ліцензування та квотування, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1018 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2018 рік» [3]. До зазначених переліків ром не включено.

Антидемпінгові заходи – це попередні або остаточні заходи, що застосовуються відповідно до Закону України від 22.12.1998 №330-XIV [13] під час або за результатами антидемпінгового розслідування.

Технічні бар'єри – це всі державні заходи контролю та обмежень, що пов'язані з вимогами до технічних параметрів товару, які можуть бути використані як засіб обмеження доступу тих чи інших товарів на внутрішній ринок країни.

При здійсненні митного оформлення для вирішення питання стосовно того, чи встановлено обмеження на той чи інший товар, необхідно керуватися постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436 «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України»[38].

До зазначених переліків товарів включено такі товари, як:

- 1) наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, на які встановлено обмеження;
- 2) товари, зовнішньоекономічні операції з якими підлягають ліцензуванню;

- 3) лісоматеріали та пиломатеріали;
- 4) культурні цінності;
- 5) дослідні сорти рослин;
- 6) товари, які підлягають оцінці відповідності згідно з вимогами технічних регламентів;
- 7) продукти лову та харчової продукції з них українського походження;
- 8) товари військового призначення та подвійного використання;
- 9) валютні цінності.

Аналіз зазначеної постанови Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436 [38] показує, що на ром при імпорті не встановлено обмежень.

Відповідно до розділу VIII «Міжнародна торгівля» Закону України № 771/97-ВР «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»[5] у новій редакції від 05.07.2017 при ввезенні (пересиланні) на митну територію України міжнародними сертифікатами повинні супроводжуватися вантажі з:

- харчовими продуктами тваринного походження;
- композитними продуктами (харчовими продуктами, що містять у своєму складі одночасно перероблені харчові продукти тваринного походження та харчові продукти рослинного походження, включаючи такі, в яких переробка первинної продукції є невід'ємною частиною виробництва кінцевого продукту).

Для цілей державного контролю вантажів з іншими об'єктами санітарних заходів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України, від оператора ринку можуть вимагатися виключно документи, що є обов'язковими згідно із законодавством для проведення митного контролю та містять інформацію про безпечність або окремі показники якості таких об'єктів санітарних заходів [5].

Крім вирішення питання щодо заборон та обмежень, які можуть застосовуватись до товарів при переміщенні їх через митний кордон України,

важливим є також питання стосовно державних видів контролю, яким ці товари можуть підлягати.

Митним кодексом України встановлено, що товари, які переміщуються через митний кордон України, крім митного контролю, можуть підлягати державному санітарно-епідеміологічному, ветеринарно-санітарному, фітосанітарному, екологічному та радіологічному контролю (стаття 319).

Митний контроль та митне оформлення товарів завершуються тільки після проведення встановлених законами України для кожного товару видів контролю.

Перелік товарів, які підлягають державним видам контролю, а також види контролю, які застосовуються до цих товарів, визначені у постанові Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України». Цей перелік товарів має таку структуру: для товарів наводиться їх текстовий опис та код згідно з УКТЗЕД, а також державні види контролю, яким підлягають товари при ввезенні в Україну, вивезенні з України та транзиті[22].

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 ром, який переміщується через митний кордон України, крім митного контролю, підлягає державному санітарно-епідеміологічному, радіологічному контролю, а також державному контролю харчових продуктів.

У разі ввезення рому на митну територію України санітарно-епідеміологічний контроль здійснюється посадовими особами органів Державної санітарно-епідеміологічної служби України в зонах митного контролю на митній території України (крім пунктів пропуску через митний кордон України).

Завершення митного оформлення імпорту в Україну рому можливе лише після отримання позитивного висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи. Факт позитивного висновку підрозділу Міністерства охорони здоров'я України засвідчується штампом «Санітарно-

епідеміологічний контроль здійснено» на товаросупровідних документах. При цьому в графі 44 митної декларації під кодом 5501 зазначається код документу згідно з Класифікатором документів, у якому цей штамп проставлено, та його дата.

Радіологічний контроль рому здійснюється інспекторами служби екологічного контролю. Підтвердженням факту проведення радіологічного контролю є наявність в товаросупровідних документах відповідного штампу.

Основним завданням радіологічного контролю є виявлення під час переміщень транспортних засобів та перевезень вантажів через територію України радіаційно-небезпечних об'єктів та продукції, яка за своїми показниками радіаційної безпеки не відповідає вимогам нормативних документів України, з метою попередження негативного впливу іонізуючого випромінювання на навколишнє природне середовище та людей.

У разі ввезення на митну територію України радіологічний контроль рому здійснюється у пунктах пропуску через державний кордон України (пунктах ввезення на митну територію України) [22].

Отже, застосування заходів нетарифного регулювання при переміщенні товарів через митний кордон України – це контроль з боку митних органів за додержанням заборон та обмежень, встановлених лише законами, у відношенні окремих товарів.

1.3. Вимоги до якості та безпечності рому

Однією з умов договору, яка характеризує предмет купівлі-продажу з точки зору придатності його до використання за цільовим призначенням, є умова щодо якості продукції. Розглянемо стан загальної системи регулювання якості та безпечності харчової продукції в Україні, оскільки на даний момент вона перебуває у перехідному до європейських норм періоді.

До 2014 року організаційна та законодавча основи системи державного контролю в Україні фактично не зазнала суттєвих перетворень (незважаючи

на прийняття майже десятка законів), залишившись орієнтованою на принципи соціалістичної економіки. Вона формувалась за відомчим принципом практично без визначення єдиної державної політики в цій сфері та її послідовної узгодженої реалізації. Кожне відомство створювало нормативну базу, яка охоплювала певний сегмент харчового ланцюга. Основними критеріями оцінки діяльності контролюючих служб увесь час були кількість проведених перевірок і штрафів.

У 2014 році було ухвалено Закон України від 22.07.2014 № 1602-18 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» [4], яким внесено зміни до десяти законів України, а Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів» викладено в нових редакції та назві — «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [5]. Він стосується гармонізації законодавства України та Європейського Союзу у сфері безпеки та якості харчових продуктів та передбачає введення в Україні європейської моделі системи гарантування безпеки і якості продуктів харчування, що базується на процедурах Hazard analysis and critical control points.

Hazard analysis and critical control points — це система аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках. Ця система обов'язкова до впровадження на підприємствах, які виробляють харчові продукти у більшості країн світу, зокрема і в Європейському Союзі, й має на меті попередити можливість виникнення ризиків біологічного, хімічного, фізичного характеру в процесі виробництва харчової продукції та розробити засоби зменшення цих ризиків до безпечного рівня. Вона базується на конкретних визначених законодавством принципах і вимогах. Запровадження цієї системи є необхідним для підприємств харчової промисловості, які планують встановлення партнерських стосунків з іноземними компаніями, для тих, які беруть участь у тендерах на державні закупівлі.

Відповідно до додатку II розділу «Спиртні напої» Регламенту Європейського парламенту і Ради ЄС № 110/2008 «Про визначення опису,

представлення на ринку, маркування і захисту найменувань місць походження спиртних напоїв», ром є спиртним напоєм, виробленим виключно шляхом спиртового бродіння та дистиляції патоки (меляси) чи сиропу виготовленого із тростинного цукру, або соку цукрової тростини і дистильованим із розрахунку не менш, ніж 96% об. таким чином, щоб дистилят мав явні специфічні органолептичні характеристики рому без додавання спирту розведеного чи не розведеного, ром не повинен бути ароматизований, може містити карамель у якості засобу для надання кольору [6].

На даний час в Україні немає єдиного стандарту, який регламентує вимоги до якості та безпечності рому, хоча в ДСТУ 3297-95 «Лікєро-горілчана промисловість. Терміни та визначення» зазначено, що ром – настоянка міцністю від 40 об.% до 45 об.% виготовлена з витриманого в дубових бочках спирту із соку стебел цукрової тростини [7].

Специфіка якості кожного напою полягає не стільки в якості спирту та води, скільки в тих мікродомішках, які вносяться із сировиною та створюють його зовнішній вигляд, запах і смак, в загальному сенсі - його безпеку.

З точки зору оцінювання якості сучасними хімічними, органолептичними методами, стандартизованими й тими, що використовуються в практичній діяльності, доцільно розробити експрес-методи та методи, що дають можливість споживачу зробити таку оцінку.

Для надання напою певних зовнішніх якісних характеристик технологічно створюють водно-спиртовий розчин на основі плодів, овочів чи інших рослинних залишків. При цьому напій набуває ознак добавленого інгредієнта, а запах і смак спирту та води в продукті нівелюється. Лабораторний контроль сировини дає змогу технологу підприємства отримати інформацію про особливості її складу, відповідність якісним показникам технології переробки. Найголовнішу інформацію технолог отримує щодо відповідності стандартам готової продукції. Технохімконтроль стає індикатором усіх процесів і не тільки фіксує якість продукції окремих

напівпродуктів, а й дає можливість попередити випускання неякісної продукції [9].

Однак це не завжди так. Для того щоб продукція була високоякісною, а це стосується більше харчової продукції, використовується дегустаційне визначення якості. Органи чуття людини дають додаткову інформацію, якою користуються й виробники, і споживачі. Під час підготовки фахівців – виробників міцних алкогольних напоїв, викладаються елементи дегустації, при цьому ефективність навчання невисока, оскільки майбутні спеціалісти мають недостатньо практичних навичок роботи. Цих навичок набувають в Інституті післядипломної освіти Національного університету харчових технологій.

Слід взяти до уваги й матеріал обладнання, тари, упаковки, як для виробництва, транспортування, зберігання, так і для сфери споживання. Для цього потрібне використання нейтральних матеріалів, зважаючи на те, що водно-спиртовий розчин – хороший розчинник деяких металів, їх сплавів, скла. Усе частіше переробляється сировина, що містить генетично модифіковані організми (ГМО), які з точки зору впливу на якість міцних алкогольних напоїв ще недостатньо вивчені. Оцінювання якості напоїв проводиться хімічними та органолептичними методами, визначається відповідність певним вимогам технічних умов, інструкцій, стандартів. Широко використовується інструментальне оцінювання якості – газохроматографічне спектральне визначення вмісту мікродомішок, які хімічними методами визначити не вдається. Практика використання домішок, що забезпечують заданий смак і аромат, регулює ці характеристики.

Відомо, що абсолютно чистий етанол – основа міцного напою, не створює позитив, проте мікродомішки в певних пропорціях надають букет напою. У цьому сенсі штучне внесення до складу напою кількісна та якісна добавки може створити заданий букет. Цей прийом широко використовується для розробки асортименту напоїв. Виробники алкогольних

напоїв забезпечують споживача високоякісною й безпечною продукцією. Надмірне споживання алкоголю шкодить здоров'ю – ця теза змушує виробників відповідально поставитися до безпечності алкогольних напоїв.

За оцінкою медиків, гранично допустима концентрація етилового спирту в повітрі виробничої зони не повинна перевищувати 1000 мг/м³, а концентрація супутніх найбільш шкідливих домішок: альдегіду, метанолу – не більше 5 мг/м³. Наркотична дія самого алкоголю значно підсилюється дією альдегіду, утвореного в результаті окиснення алкоголю в організмі. Ураховуючи здатність водно-спиртового розчину розчиняти деякі органічні й неорганічні сполуки, слід приділяти важливу увагу як кліматичним, територіальним, часовим умовам вирощування сировини, інгредієнтів, так і воді, що добувається з надр землі, її хімічному складу.

Якість міцних алкогольних напоїв є величиною змінною та залежить від зміни якості сировини, технології та вимог споживача.

Дослідження впливу алкогольних напоїв на організм людини необхідно проводити разом із санітарно-гігієнічними службами та враховувати не тільки сам по собі алкоголь, що діє на організм, а й співвідношення кількісного вмісту мікродомішок у ньому. Для оцінювання якості напоїв бажано користуватися не тільки традиційними хімічними чи органолептичними методами контролю, а розробити експрес-методи, об'єктивні інструментальні методи для визначення смаку та запаху й безпеки напоїв, що можуть мати рекомендаційний характер для підприємств. Проведений аналіз сприяє подальшим науковим дослідженням з визначення впливу мікродомішок в алкогольних напоях на їх якість і безпечність.

Відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» – ідентифікація рому – це процедура підтвердження відповідності органолептичних, біологічних, фізичних та хімічних параметрів і властивостей, специфічних для даного товару, тим параметрам і властивостям, які зазначаються при етикетуванні рому, а також процедура підтвердження загальновизнаної назви даного

харчового продукту, торговельної та/або комерційного (фірмового) найменування [5].

1.4. Регламент проведення ідентифікаційної експертизи рому для митних цілей

На сьогоднішній день найбільш важливе місце в проведенні експертиз товарів, у тому числі і рому, належить Департаменту податкових та митних експертиз Державної фіскальної служби України.

Експертиза рому – це дослідження його якості (споживчих властивостей, нешкідливості, харчової цінності тощо), кількості та відповідності умовам нормативної документації, умовам договору (контракту) даного товару з наданням мотивованого, об'єктивного, кваліфікованого висновку [1]. Проведення ідентифікаційної експертизи рому доручається експерту, який є незалежною особою та не зацікавлений в результатах експертної оцінки даного товару.

Ідентифікаційна експертиза рому в митних цілях має важливе значення, оскільки дозволяє встановити відповідність товару, що переміщується через митний кордон України, найменуванню, визначеному в УКТЗЕД та товаросупровідних документах.

Для досягнення поставленої мети експерт ставить перед собою такі завдання: проведення експертизи кількості та якості рому з визначенням відповідності даним товаросупровідної та нормативної документації; проведення ідентифікації даного товару; визначення відповідності пакування та маркування передбаченим вимогам нормативних документів та/або контракту; відповідність рому коду згідно з УКТЗЕД; визначення країни походження; визначення відповідності якості та вартості рому; аналіз отриманих даних під час експертизи, їх оцінка та складання висновку.

Найбільш важливе місце в проведенні експертиз у митній справі належить системі митних лабораторій на чолі з Спеціалізованою

лабораторією з питань експертизи та досліджень (на сьогоднішній день – це Департамент податкових та митних експертиз Державної фіскальної служби України (ДПМЕ ДФС).

У системі експертних закладів України експертні підрозділи займають особливе місце, оскільки вони:

- здійснюють експертні дослідження у справах про контрабанду та порушення митних правил (застосування санкцій правових норм);
- здійснюють експертні дослідження при митному оформленні товарів, у зв'язку з необхідністю правильно ідентифікувати товар, визначити його характеристики, провести на їх основі достовірну класифікацію згідно з УКТЗЕД.

До кола завдань митних лабораторій належить надання висновків:

- відповідності стану переміщуваних товарів та транспортних засобів даним, які містяться в товаросупровідних документах;
- надання висновків відносно можливості переміщення через митний кордон України тих чи інших предметів;
- надання висновків відносно відповідності товарів коду згідно з УКТЗЕД для визначення митної вартості та стягнення податків і зборів.

Об'єктами ідентифікаційної експертизи рому в митних цілях є матеріалізовані джерела інформації:

- товари і предмети, що переміщуються через кордон, а також їх проби, відібрані для дослідження;
- товаросупровідні документи (митні, нормативні, фінансові), що використовують при митному оформленні і контролі.

В даному випадку об'єктом ідентифікаційної експертизи є ром.

Ідентифікаційна експертиза проводиться з метою визначення приналежності товару до однорідної групи товарів або до контрольованого переліку товарів, встановлення індивідуальних ознак товару, відповідності товару зазначеним якісним характеристикам і технічному опису і повинна відповісти на питання:

- до якого класу або групи однорідних товарів належить даний товар;
- визначення найменування і приналежності товару (невідомого об'єкта), зокрема до виробів (речовин), ввезення/вивезення яких обмежено або заборонено;
- визначення відповідності товару якісним характеристикам і технічному опису на нього.

Ідентифікаційна експертиза рому складається з декількох етапів, пов'язаних між собою табл. 1.1 [2].

Таблиця 1.1

Типова схема ідентифікаційної експертизи

№ етапу	Назва етапу
Етап 1	Підготовка запитів митниць ДФС до ДПМЕ
Етап 2	Підготовка пакета документів на об'єкт досліджень
Етап 3	Взяття проб (зразків) товарів посадовою особою митниці
Етап 4	Направлення зразків товару та документів до ДПМЕ та його експертних підрозділів
Етап 5	Проведення досліджень експертними підрозділами ДПМЕ
Етап 6	Підготовка експертом ДПМЕ висновку за результатами досліджень
Етап 7	Направлення до органу ДФС висновку ДПМЕ за результатами експертизи

Таким чином, кожен етап, наведений в наказі Міністерства фінансів України від 02.12.2016 № 1058 Міністерства фінансів України від 02.12.2016 №1058 «Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб

(зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку» [2], поділяється ще на декілька етапів.

Наприклад, направлення запитів до експертних підрозділів у типовій схемі виглядає як підготовка запитів та підготовка пакета документів, тобто два окремих етапи. Взяття проб наведено як безпосередньо взяття проб та направлення зразків товару разом з документами до ДПМЕ. Якщо казати про детальність, то типова схема є більш чіткою, тому що кожен етап має свої особливості та може бути виділеним окремо.

Першим етапом експертизи рому є направлення запитів митниць ДФС до ДПМЕ ДФС. Направлення запитів щодо проведення дослідження (аналізу, експертизи) до експертних підрозділів ДПМЕ ДФС проводиться митницями ДФС при здійсненні ними митного контролю та митного оформлення товарів, якщо виникла потреба в спеціальних знаннях з різних галузей науки, техніки, мистецтвознавства тощо або у використанні спеціального обладнання і техніки з метою встановлення характеристик, визначених у частині першій ст. 356 Митного кодексу України.

Митний орган ДФС України готує запит до експертного підрозділу ДПМЕ ДФС за встановленою формою. У своєму запиті митний орган ДФС повинна надати обґрунтування та чітко визначити мету його направлення і завдання для проведення дослідження, тобто зазначити, які відомості про товар (склад, властивості тощо) необхідно перевірити або встановити.

При направленні запитів митними органами ДФС надаються проби (зразки) товарів під митним забезпеченням разом з оригіналом акта про взяття проб (зразків) товарів та копіями акта про проведення огляду (переогляду) товарів у разі його проведення; митної декларації або інших документів, які подаються митному органу ДФС для митного контролю; зовнішньоекономічного договору (контракту); інвойсу (рахунка-фактури, накладної тощо); сертифікатів якості (аналізу); сертифікатів (висновків, реєстраційних посвідчень) уповноважених державних органів (якщо такі

видавались); техніко-технологічної документації та документів і відомостей, необхідних для ідентифікації товарів (із зазначенням відомостей про склад, характеристики, призначення товару тощо), завіреними посадовою особою митного органу ДФС в установленому порядку.

Запит митного органу ДФС разом із супровідною документацією, пробами (зразками) товарів доставляється до експертного підрозділу ДПМЕ ДФС посадовою особою митного органу ДФС або поштою.

Під час другого етапу експертизи здійснюється взяття проб (зразків) рому митним органом ДФС. Проби (зразки) рому беруться в мінімальній кількості у двох примірниках (досліджуваний та контрольний), кожен з яких є достатнім для проведення дослідження.

Кожен з примірників проби (зразка) обов'язково маркується етикеткою встановленої форми. На кожен примірник відібраної проби (зразка) товару накладається окреме митне забезпечення. У разі якщо взяття контрольних проб (зразків) товарів з об'єктивних причин не видається можливим (одиничний товар, обмежена кількість, вміст поштового відправлення тощо), проби (зразки) товарів беруться в одному примірнику (досліджуваному) [3].

До взяття проб (зразків) товарів можуть залучатись спеціалісти експертних підрозділів ДПМЕ ДФС та інших організацій, про що має бути зазначено в акті про взяття проб (зразків) товарів.

Третім етапом є приймання запитів та проведення досліджень експертними підрозділами ДПМЕ ДФС.

Приймання запитів, супровідної документації, проб (зразків) товарів здійснюється посадовими особами ДПМЕ ДФС, які проводять їх реєстрацію. Під час надходження запиту з пробами (зразками) поштою пакет розкривається уповноваженою посадовою особою ДПМЕ ДФС. Запит реєструється в установленому порядку.

У разі виявлення порушень вимог під час приймання проб (зразків)

товарів уповноважена посадова особа ДПМЕ ДФС повертає запит митному органу ДФС без реєстрації для усунення недоліків і повторного направлення запиту. У такому разі митний орган вживає заходів щодо виправлення порушень у найкоротші строки.

Проведення досліджень (аналізу, експертизи) здійснюється спеціалістами експертних підрозділів ДПМЕ ДФС відповідно до письмового доручення керівництва або керівника відокремленого підрозділу ДПМЕ ДФС. У разі виявлення порушень вимог під час прийняття до виконання запиту про проведення досліджень спеціаліст експертного підрозділу складає акт довільної форми й протягом трьох робочих днів оформлює письмове повідомлення митному органу ДФС про відмову в проведенні досліджень із зазначенням порушень.

У разі надання неповного пакета документів, спеціаліст експертного підрозділу протягом трьох робочих днів оформлює запит про надання додаткових матеріалів.

Дослідження (аналіз, експертиза) рому проводиться у строки, визначені ст.357 Митного кодексу України. Додаткові та повторні дослідження (аналіз, експертиза) призначаються на загальних підставах за наявності обставин, визначених у ст.357 Митного кодексу України.

У разі прийняття рішення про проведення повторного дослідження (аналізу, експертизи) в іншій експертній установі митний орган ДФС зобов'язаний поінформувати про це ДПМЕ ДФС, зазначивши при цьому причини, що зумовлюють необхідність проведення такого дослідження (аналізу, експертизи), та найменування експертної установи, яка буде його проводити.

Митний орган інформує ДПМЕ ДФС про результати повторного дослідження (аналізу, експертизи), надаючи копію відповідного документа.

Під час четвертого етапу експертними підрозділами ДПМЕ ДФС надається висновок за результатами досліджень, який складається за встановленою формою. При оформленні висновку для цілей класифікації

товарів відомості наводяться із застосуванням термінології УКТЗЕД.

Висновок доставляється до митного органу посадовою особою, яка отримує його в ДПМЕ ДФС, з обов'язковою відміткою в реєстрі висновків, виданих на запити органів ДФС; поштою або іншими засобами інформаційних технологій. Копія висновку може надсилатися до митного органу засобами електронного або факсимільного зв'язку.

Порядок передання, повернення та знищення (утилізації) проб (зразків) товарів після проведення дослідження (експертизи) ДПМЕ ДФС, форми актів про передання проб (зразків) товарів, про повернення проб (зразків) товарів, про знищення (утилізацію) проб (зразків) товарів затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2016 №699 [52].

Отже, процедурні питання експертизи в митних цілях є уніфікованими та не залежать від виду продукції. Регламент проведення ідентифікаційної експертизи рому при митному оформленні нормативно визначений. Основні положення проведення митної експертизи визначені Митним кодексом України (глава 50), а також відомчими нормативно-правовими актами.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА РОМУ

2.1. Організація, об'єкти та методи досліджень

В наш час на ринок України надходить величезна кількість різноманітних товарів як вітчизняного, так і закордонного виробництва. Якість цих товарів не завжди є задовільною, і тому щоб не допустити товари не належної якості до споживача проводять мину експертизу.

Митна експертиза товарів є одним з найважливіших видів експертизи. Обов'язковість експертизи товарів зумовлюється її сутністю, і передусім тим, що в основі її є оцінка органолептичних властивостей і показників, що значною мірою наближає експертизу до оцінки товару споживачами. Завдяки перевагам органолептичного методу визначення показників якості (швидкість, доступність) забезпечується ідентифікація товару, а дійсні значення органолептичних показників дозволяють прямо чи опосередковано оцінювати й інші групи показників (фізико-хімічні та мікробіологічні). Це передбачає напрямок експертизи товарів, а також необхідність у додаткових дослідженнях із застосуванням вимірювальних та інших методів експертизи. Оцінка органолептичних властивостей і показників лише один із елементів експертизи, хоч і дуже значний.

Для проведення ідентифікаційної експертизи було обрано наступні зразки рому:

Зразок №1 – ром «Бакарді Карта Оро» (Німеччина).

Зразок №2 – ром Екстра Анъехо «Matusalem (Куба).

Зразок №3 – ром «Angostura Reserva» (Тринідад і Тобаго).

Зразок №4 - ром «Captain Morgan Black Spiced» (Ямайка), що задекларований в МД UA125220/2018/700523 (див. додаток А);

Митна експертиза рому при переміщенні товару через митний кордон України проводилась згідно положень Митного кодексу України (МКУ) в рамках процедур митного контролю та митного оформлення з метою встановлення характеристик, визначальних для класифікації товарів згідно з УКТЗЕД . Проведення досліджень було організовано за наступною схемою (рис.2.1) [3]:

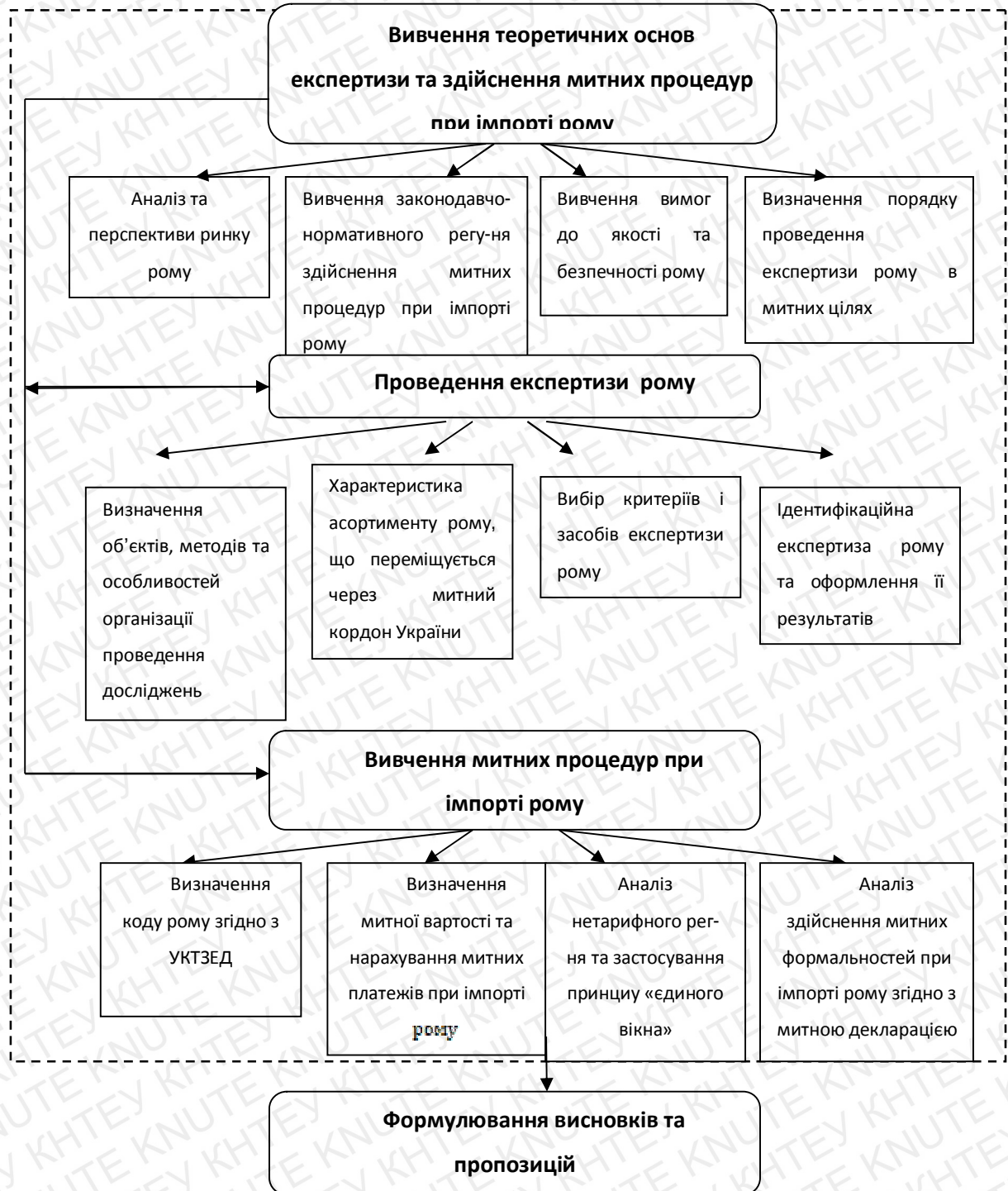

Рис. 2.1. Схема проведення досліджень рому.

Ідентифікаційна експертиза – це один із видів митної експертизи товарів, у тому числі й рому, що здійснюється з метою визначення приналежності даного товару до однорідної групи товарів або до контрольованого переліку товарів, встановлення індивідуальних ознак рому, його відповідності якісним характеристикам і технічному опису.

Експертиза показників якості та кількості проводиться в такій послідовності: ознайомлення з товарно-транспортною і супровідною документацією; зовнішній огляд транспортної тари, наявність і стан пломб; проведення замірів на місці; відбір і оформлення проб; перевірка кількості; проведення органолептичних і хімічних досліджень; оформлення результатів експертизи [26].

Середня проба спирту рому повинна складати 10 пляшок, призначених для лабораторних досліджень і відповідального зберігання, в тому числі на аналіз: до лабораторії ТПП — 3 пляшки, до лабораторії отримувача товару — 2 пляшки; на зберігання: отримувачу товару — 3 пляшки, адміністрації судна — 2 пляшки. Проби, призначені для зберігання, повинні зберігатись отримувачем товару і адміністрацією судна до повного розрахунку з інопостачальником, але не менше 6 місяців [24].

Перевірка хімічних і органолептичних показників якості спирту рому проводиться за всіма параметрами, передбаченим технічними умовами контракту. За отриманими результатами експерт дає заключення про відповідність (невідповідність) якості спирту ТУ. У випадку невідповідності якості вимогам ТУ, а також за міцністю між даними сертифікатів постачальника і результатами аналізу проб ТПП (більше 0,1 % об.), необхідно провести аналіз проб інофірми, про що вказується в акті експертизи.

Методи перевірки кількості спирту рому залежать від способу його постачання і повинні бути чітко сформульовані замовником експертизи в межах прийнятих методів даної методики. Процес проведення і кінцеві результати експертиз оформляють такими документами: акт перевірки

збереження пломб і замірів вантажу, акт відбору проб, специфікації, акт огляду танкерів після вивантаження, довідка про кількість, акт експертизи тощо [23].

Відбір точкових проб рому проводиться спеціальним пробовідбірником з різних шарів, їх об'єднують, розливають в чисті скляні пляшки: 4 пляшки по 0,7 л або 8 пляшок по 0,5 л. Пляшки закривають пробками, опечатують, етикетують. Одна проба досліджується в лабораторії заводу за участю експерта, друга — в ПАЛ ТПП, решта — залишається на зберігання у замовника експертизи. Пляшки повинні зберігатись в темному приміщенні при температурі від +5 °С до +25 °С. На відібрану пробу експертом повинний бути оформлений акт відбору проб у трьох примірниках, один з яких додається до рукописного примірника акта експертизи, другий — до екземпляра проби, яка направляється в ПАЛ ТПП, а третій передається замовнику експертизи.

Водночас з відбором проб експерт проводить органолептичну оцінку рому у відповідності з вимогами ТУ контракту[25].

Визначення кількості рому здійснюється об'ємним методом з використанням мірників 1 класу. Експерту повинно бути пред'явлено свідоцтво про перевірку мірника органами Держстандарту, про що робиться відмітка в Робочому зошиті.

При визначенні якості рому перевіряють ті показники, які вказані в ТУ контракту або ж тільки вміст спирту (міцність) в процентах (у відповідності з завданнями експертизи). Протокол лабораторного дослідження оформляється в двох примірниках, один з яких передається замовнику, другий додається до акта експертизи [27].

Отже, при проведенні експертизи якості зразків рому користуються методами дегустаційної експертизи та додатково проводять оцінку основних фізико-хімічних показників якості, користуючись методами, наведеними у відповідній нормативній документації.

2.2. Товарознавча характеристика асортименту рому

Сьогодні ром в першу чергу викликає асоціації з Кубою, хоча насправді першими придумали цей напій зовсім жителі острова Свободи. Та й не завжди цей продукт належав до елітних видів спиртного. Спочатку це була дешева випивка для бідняків, моряків і піратів. Сьогодні ж за пляшку деяких видів рому доведеться викласти кілька тисяч доларів.

Головна відмінність рому від інших спиртних напоїв полягає в рослині, з якого виготовлений напій. А для виробництва цієї карибської алкоголю використовують сік цукрової тростини або побічний продукт, одержуваний в процесі рафінування цукру – мелясу. Попросту кажучи, ром – це результат перегонки збродженого цукрової тростини.

Сьогодні найбільшими виробниками рома є країни Карибського басейну, Латинської Америки, а також Індія, Австралія. Цікаво, що свого часу ром виготовляли і в Радянському Союзі, а очерет для нього вирощували в Середній Азії. Кажуть, що радянський напій був не гірше ямайського або кубинського, і багато країн охоче купували товар в СРСР [28].

У такого напою, як ром існує безліч класифікацій. Адже просто не існує якогось певного стандарту по рому. Він ділиться як по своїй міцності, за кольором, за складовими інгредієнтами, так і по застосуванню. У кожній країні, яка виробляє ром, існує свій стандарт щодо виробництва, міцності та кольору.

Характеристика, за якою прийнято класифікувати напій – його колір. Саме тон і насиченість забарвлення говорять про вік і витримці. Отже, розрізняють:

➤ Темний ром або ж чорний, такий ром набагато темніший ніж золотий, від чого так і називається. Він набуває свій колір від обвуглених бочок в яких витримується. А витримується він набагато довше ніж бурштиновий. У темного рому більш сильний і виразний смак з нотками спецій і більш солодкий за рахунок додавання великої кількості патоки або

карамелі. Його так само як і світлий ром використовують в коктейлях, але ще він використовується в приготуванні деяких страв.

➤ Золотий або бурштиновий ром - це ром середньої щільності і завжди витриманий, в порівнянні з білим ромом, який в свою чергу не завжди має її. За часту смак такого рому може змінюватися від додавання спецій і карамелі, але свій колір набуває тільки від бочок, в яких витримується.

➤ Світлий ром, його також називають срібний або просто білий ром. У такого типу рому слабо виражений смак і солодкість, і тому він використовується, практично завжди, як база для приготування безлічі коктейлів. Він іноді піддається фільтрації, але тільки якщо треба прибрати колір після витримки [28].

За показниками міцності розрізняють:

- Ромовий еліксир - це самий солодкий і насичений ром, слабкіше стандартного 40% рому, але вище 30%. Такий ром вживається тільки в чистому вигляді і ніколи не змішується з коктейлями.

- Витриманий ром класу преміум. Будь ром має витримку. Практично на кожній пляшці є слово «анежо», тобто витриманий, а слово «ано» означає рік. Але, все таки, витриманим має право називатися тільки ром з витримкою більше 5 років і його прийнято вживати також як і віскі. Такий ром володіє сильним характером і більш сильним і вираженим смаком. Його вживають в чистому вигляді, хоча іноді і змішують з іншими напоями. Найвідомішим витриманим ромом вважається бренд "Bacardi", з витримкою більше 8 років. Хоча є й такий ром витримка якого становить 21 рік.

- Міцний ром, назва говорить сама за себе. Це ром міцністю понад 40%, а деякий досягає більш 75% [29].

Щоб надати напою особливу фортеця, його витримують протягом більш тривалого часу. В такому випадку він набуває фортеця більше 75%, виражений аромат і смак. Продукт цього різновиду вживають в чистому вигляді з додаванням льоду.

Поза всіх класифікацій варто ароматизований ром, що містить фруктові добавки (лимон, апельсин, манго, кокос). Ароматизований ром, такий ром вийшов шляхом експериментів деяких виробників, які стали додавати в ром такі фрукти як апельсин, манго, лимон і кокос. У більшості випадків такий ром п'ють додаючи в деякі тропічні коктейлі, міцність яких не перевищує 40%.

Як і будь-яке інше спиртне, в залежності від кольору, фортеці, технології та країни виробництва ром має види і сорти. Існує три основних види рому (за технологією виробництва):

Сільськогосподарський (rhum agricole) - для отримання напою використовується чистий сік тростини без відділення цукру. Від цього методу майже повністю відмовилися, так як він занадто дорогий і дозволяє робити ром тільки під час жнив цукрової тростини. Переваг в смаку або запаху готовий напій не має. Сільськогосподарський ром продовжують виготовляти лише на Гаїті та деяких заморських департаментах Франції.

Промисловий (rhum industrielle) - сировиною для цього виду рому служить патока цукрової тростини, з якої попередньо вилучений цукор. Цим методом виробляється приблизно 90% всього рома в світі. Він вважається найефективнішим для цукрової промисловості, оскільки в процесі виробництва не залишається відходів. Готовий цукор рафінують і продають окремо, а з віджатою патоки роблять ром [30].

Тафья - отримують шляхом переробки відходів патоки. Природно, що цей вид рому є найменш якісним. Його виробляють лише в декількох країнах третього світу для місцевого вживання. На експорт подібна продукція не йде.

Існують так само і різновиди рому по регіонах. На Карибах у кожного острова свій унікальний стиль виробництва рому. Всі ці стилі можна згрупувати по мові, на якому говорять жителі тих місць виробництва рому:

На іспаномовних островах виробляють світлий з легким смаком ром. Його прийнято називати кубинським або ж пуерторіканського ромом. Сьогодні на Кубі проводиться більше 40 видів рому, але на експорт

поставляються тільки п'ять брендів. На російському ринку найбільш відомі Santiago de Cuba і Havana Club.

Як і будь-який інший ром, кубинський варіант виготовляється з відходів переробки цукрової тростини - меляси. В чорну солодку патоку додають дріжджі, а вийшла брагу піддають подвійної дистиляції. Готовий спирт розбавляють до фортеці 50-55 градусів і залишають дозрівати в дубових бочках (нових або з-під хересу). Термін витримки варіюється від декількох тижнів до 25 років, і чим старше напій, тим він темніше і міцніше категорії:

- білий (мінімальна витримка);
- золотий (витримка 1-2 роки);
- темний (витримка в обвуглених бочках від 3 років);
- витриманий (витримка 5-12 років, рідко довше).

Відомі марки: Bacardi (історично цей ром вважається кубинським, хоча виробництво вже давно розташоване за межами країни), Havana Club, Mulata, Caney, Legendario, Santero, Varadero. У бочки з оригінальним ромом Guayabita del Pilnar додається сушена гуава (тропічний фрукт) [29].

Англомовні острови відомі своїм так званим ромом з Ямайки. Йому властивий більш виражений смак, який вказує на використання великої кількості патоки. Ямайський варіант рома не відрізняється легкістю або вишуканим букетом: це міцний важкий напій з глибоким насиченим смаком і крутим характером.

Особливості:

1. Традиційний метод виробництва (подвійна дистиляція в аламбика).
2. Виготовляється з місцевої осоки, більш соковитою і солодкою, ніж рослини з інших Карибських островів.
3. Меляса сбраживається 12 днів - в 6 разів довше, ніж на Кубі або Домінікані.

На ринку широко відомі марки Captain Morgan, Appleton, Bepi Tosolini, а самі ямайці віддають перевагу марці Wray & Nephew White Overproof.

На франкомовних островах ж роблять відомий сільськогосподарський ром. Його роблять з тростинного соку, за рахунок цього він більше зберігає смак очерету.

Іспанський ром з'явився раніше, ніж в карибських колоніях, ром так і не став для іспанців «напоєм номер один». Ймовірно, тому що в країні вже успішно процвітало виноградарство, і грубий неочищений ром ніяк не міг скласти конкуренцію вишуканим винам.

Не дивно, що аж до середини XIX століття ром вважався напоєм бідняків. Ситуацію змінив вже знайомий нам Факундо Бакарді, яка навчилася дистильованій легкій, світлій і якісній напій із соку або патоки цукрової тростини. Не можна сказати, що це був акт альтруїзму: іспанська корона всерйоз перейнялася проблемою підвищення якості місцевого алкоголю і пообіцяла солідну нагороду успішному винахіднику.

Сьогодні іспанський ром за смаковими якостями дуже близький до кубинського, та й сам термін нерідко використовується для позначення сортів, виготовлених на території будь-яких колишніх колоній Королівства або іспаномовних землях. В Іспанії є власні плантації цукрової тростини, з якого виробляють якісний ром без будь-яких характерних особливостей смаку або нюансів букета, що не заважає окремим брендам розбавляти лінійку класичних сортів пряними марками з позначкою Spiced.

Відомі виробники: Bacardi, Tobacco, Dos Maderas, Jamaica, Guajiro, Ron Cartavio, Clarke`s Court.

Домініканський ром. Країна виробляє чимало рому, але тільки 30% загального обсягу йде на експорт: більшу частину домініканці залишають собі. Історія ромокуріння в Домінікані нерозривно пов'язана з іменами донів Бругаль, Ерасмо і Барсело: саме ці три пана стали

основоположниками існуючої і донині технології отримання м'якого і трохи солодкуватого алкоголю.

Особливість технології полягає в тому, що, завдяки місцевого клімату, домініканський ром виготовляється з дивно соковитого і «полновкусного» очерету, зібраного вручну. Крім того, готовий напій обов'язково відправляють дозрівати в дубових бочках.

Як і на Кубі, домініканський ром буває білим, золотим, темним і витриманим, проте до класичного переліку додається ще два види:

- Ароматизований - відносно недавня модифікація перевіреного часом рецепта. У дистилят меляси додають фруктовий сік, ароматизатори, прянощі і підсолоджувачі. По суті, виходить готовий ромовий коктейль.
- Міцний - вміст алкоголю перевищує 40 градусів і може доходити до 75.5%.

Відомі виробники: Cayo Grande Club, Hispaniola, Matusalem, Contrabando, Brugal, Barselo, Bermudez, Siboney, Macorix.

Індійський ром. Індія - можливо, країна, що асоціюється зі словом «ром» мало не в останню чергу, і тим не менш, саме ця держава - справжня батьківщина тростинного напою. Судячи з дійшли до нас з археологічними даними, тут вміли отримувати алкоголь з цукрового очерету ще в IV ст до н.е.

Індійський ром солодше і м'якше своїх «товаришів» з країн Карибського басейну, має карамельно-оксамитовим букетом і тягучим післясмаком. Уряд Індії контролює ціни на ринку, тому місцевий ром не може коштувати більше певної (досить невисокою) планки, що робить індійський алкоголь ще більш привабливим для туристів [30].

Відомі виробники: Old Monk, McDowell, Old Port, Contessa, Hercules.

Тайський ром. На тайському ринку найбільш популярний сорокаградусний ром Sang Som, а й «піратський хміль», і різноманітні сорти пива, і численні вина - все відходить на другий план у порівнянні з місцевим алкоголем: бальзамом йа-донг і рисовим віскі лао-кхао.

Тайський ром відрізняється цілим рядом для російського туриста рис:

- Вкрай доступна ціна;
- Висока якість сировини;
- Бездоганна очищення;
- М'який солодкуватий смак;
- Багатий букет з нюансами кориці, цитруса, евкаліпта.

Недолік у напою тільки один - він не продається на експорт, любителям екзотики потрібно особисто їхати за ароматним алкоголем.

Відомі марки: Sang Som, Magic Alambic.

Барбадоський ром. Проводиться методом дистиляції в традиційному перегінному кубі, сировиною може бути не тільки меляса, але і тростинний сік.

Категорії:

- Білий (витримка 0-18 місяців, м'який смак з дубовими нотками, фортеця 40 градусів).
- Міцний (фортеця до 75 градусів, терпкий смак).
- Витриманий (витримка від 5 років, солодкуватий різкий смак).
- Відомі виробники: Mount Gay, Doorlys, Foursquare, Old Pascas, Malibu, RL Seales.

І в закінчення можна сказати, що ром це напій з великою кількістю видів, типів і смаків. Він різний як по фортеці так і за кольором. Його можна просто пити, можна додавати в коктейлі та під час приготування їжі. Ром - це унікальний і неповторний алкогольний напій у всьому світі.

2.3. Вибір критеріїв, методів і засобів ідентифікації рому

Експертиза рому у митних цілях передбачає підбір критеріїв, методів та засобів її проведення. Критерії експертизи – це характеристики товарів, які дають можливість ототожнювати найменування представленого товару з

найменуванням, зазначеним на маркуванні або в нормативних, товаросупровідних документах.

Відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» – ідентифікація рому – це процедура підтвердження відповідності органолептичних, біологічних, фізичних та хімічних параметрів і властивостей, специфічних для даного товару, тим параметрам і властивостям, які зазначаються при етикетуванні рому, а також процедура підтвердження загальновизнаної назви даного харчового продукту, торговельної та/або комерційного (фірмового) найменування [5].

Ідентифікаційна експертиза – це один із видів митної експертизи товарів, у тому числі й рому, що здійснюється з метою визначення приналежності даного товару до однорідної групи товарів або до контрольованого переліку товарів, встановлення індивідуальних ознак рому, його відповідності якісним характеристикам і технічному опису.

Для здійснення ідентифікації рому необхідно визначити:

- Критерії та показники, за якими ром можна ідентифікувати і віднести до конкретного товару;
- Методи, за допомогою яких проводиться перевірка критеріїв ідентифікації;
- Засоби – нормативна документація, що описує відповідні значення критеріїв ідентифікації та методи їх визначення.

До засобів експертизи товарів можуть відноситися нормативні документи, які регламентують показники якості та можуть бути використані для цілей проведення досліджень, а також технічні документи, у тому числі товаросупровідні, маркування, упаковка. Через те, що в Україні немає стандарту, який регламентує вимоги до якості та безпечності рому, ідентифікаційна експертиза проводилась згідно з ДСТУ 3297-95 «Лікорогорілчана промисловість. Терміни та визначення» [7] та ДСТУ 4257:2003

«Напої лікєро-горілчані. Технічні умови», які до обраних критеріїв рому висувають певні вимоги (табл. 2.1) [8].

Але цей нормативний документ не містить чіткої номенклатури показників, які можуть бути використані у якості критеріїв для проведення їх експертизи у митних цілях. Тому при проведенні експертизи рому, що переміщується через митний кордон України, в якості засобів експертизи слід використовувати УКТЗЕД та інші нормативно- правові документи.

У даній роботі досліджується товар «1.Напої, що містять спирт:Ром "Captain Morgan Black Spiced", (концентрація спирта 40%) в скляних пляшках. Відправник – Diageo Brands B.V. (Велика Британія). Імпортер – ТОВ "БАЯДЕРА-ІМПОРТ" (Україна)» (МД № UA125220/2018/700523, дод. А).

Для митного оформлення зазначеного товару були надані наступні товаросупровідні документи, що можуть використовуватись у якості засобів ідентифікації:

- митна декларація UA125220/2018/700523 від 19 січня 2018 року (дод. А);
- рахунок-фактура (інвойс) № 215 від 25.11. 2017 року (дод. Б);
- автотранспортна накладна № 8562 від 12.01.2018 року (дод. В);
- зовнішньоекономічний договір (контракт) купівлі-продажу товарів № 4528 від 23.11.2017 року (дод.Г).

Критерії ідентифікації рому дозволяють ототожнювати найменування представленого товару з найменуванням, що вказане на маркуванні, описом, наведеним в графі 31 МД, товаросупровідних документах та технічній документації. В якості критеріїв для проведення дослідження нами було обрано наступні – маркування, зовнішній вигляд, колір, смак та аромат, міцність, а також кількість 100 %-го безводного спирту в виробі.

Характеристика критеріїв, показників, засобів та методів ідентифікаційної експертизи рому для цілей митного контролю та митного оформлення представлено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Характеристика критеріїв, засобів та методів ідентифікації рому

Критерії ідентифікації	Засоби ідентифікації	Методи ідентифікації
Найменування	Контракт, маркування, товар, товаротransпортні документи, рахунок-фактура, МД (гр. 31)	Аналітичний
Повнота маркування	ДСТУ 4257:2003 «Напої лікеро-горілчані. Технічні умови»	Аналітичний
Зовнішній вигляд	Товар, ДСТУ 4257:2003 «Напої лікеро-горілчані. Технічні умови», ДСТУ 4164 «Напої лікеро-горілчані. Правила приймання і методи випробування»	Органолептичний
Колір	ДСТУ 4257:2003 «Напої лікеро-горілчані. Технічні умови», ДСТУ 4164 «Напої лікеро-горілчані. Правила приймання і методи випробування»	Органолептичний
Смак та аромат	ДСТУ 4257:2003 «Напої лікеро-горілчані. Технічні умови», ДСТУ 4164 «Напої лікеро-горілчані. Правила приймання і методи випробування»	Органолептичний
Міцність	ДСТУ 4257:2003 «Напої лікеро-горілчані. Технічні умови»	Вимірювальний
Кількість 100 %-го безводного спирту в виробі	ДСТУ 4164 «Напої лікеро-горілчані. Правила приймання і методи випробування»	Вимірювальний

Засобом експертизи при встановленні відповідності рому вимогам стандарту було визначено ДСТУ 3297-95 «Лікеро-горілчана промисловість. Терміни та визначення» [7] та ДСТУ 4257:2003 «Напої лікеро-горілчані. Технічні умови»[8].

Для проведення досліджень були застосовані наступні методи:

- наявність повноти маркування та відповідність найменування товару з інформацією вказаних на товаротransпортних документах аналітичним методом;

- зовнішній вигляд, колір, смак виробу та його аромат визначали органолептичним методом;
- кількість 100 %-го безводного спирту в виробі та безпосередньо його міцність визначали вимірювальним методом.

Таким чином, в якості критеріїв для проведення дослідження нами було обрано – маркування, зовнішній вигляд, колір, смак та аромат, міцність, а також кількість 100 %-го безводного спирту в виробі. У якості засобів експертизи можна використовувати маркування і товаросупровідні документи, подані для митного оформлення досліджуваної партії рому, а також ДСТУ 3297-95 «Лікero-горілчана промисловість. Терміни та визначення» [7] та ДСТУ 4257:2003 «Напої лікero-горілчані. Технічні умови» [8]. В якості методів експертизи використовуються органолептичний, аналітичний, вимірювальний методи.

2.4. Ідентифікаційна експертиза рому та оформлення її результатів

В умовах сьогодення алкогольні напої належать до товарів, які найбільш часто фальсифікуються. Це пов'язано з тим, що реалізація цих товарів приносить великі доходи і виробникам, і реалізаторам, тому спокуса підробити і тим самим збільшити обсяги реалізації цієї продукції шляхом розведення водою або технічним спиртом завжди має місце. При цьому моральна сторона "виконавців" таких підробок не хвилює. Випадки отруєння недоброякісними алкогольними напоями зі смертельним кінцем і тяжкими наслідками для здоров'я людини фіксуються дуже часто в багатьох регіонах країни.

Основну шкоду життю і здоров'ю людини наносить фальсифікація алкогольних напоїв шляхом часткової або повної заміни етилового спирту технічним, який містить у своєму складі підвищену кількість сивушних олій, метилового спирту, альдегідів, кетонів, фурфуролу, що викликають отруєння

різного ступеня важкості і навіть смерть. Крім того, при вживанні метилового спирту можлива часткова або повна втрата зору.

Асортимент алкогольних напоїв, що надходять на ринок України, досить широкий і включає декілька груп, в тому числі і ром.

Ідентифікаційна експертиза рому починається з аналізу маркування, яке повинно відповідати вимогам Закону України від 19.12.1995 № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» [15] та ДСТУ 4257:2003 «Напої лікєро-горілчані. Технічні умови» (табл.2.2.) [8].

Таблиця 2.2

Характеристика маркування об'єктів ідентифікаційної експертизи

1 Критерій	2 Зразок №1	3 Зразок №2	4 Зразок №3	5 Зразок №4
				
Назва продукту	Ром Бакарді Карта Оро»	Ром Екстра Аньєхо «Matusalem»	Ром «Angostura Reserva»	Ром «Captain Morgan Black Spiced»
Назва і місцезнаходжен ня виробника	«Бакарді ГмБХ» Гіндербург штрассе,49, 22297, Гамбург, Німеччина	Disfilllennes de Marins, 26, Rue Pascal Combean, 16100 France, Франція	Burn Stewart Distillers Ltd, 8 Milton Road, College Milton North, East Kibride, United Kingdom	DIAGEO Global Supply Leven, Cameronbridge Distillery, Cameron Bridge, Leven, KY8 5RL, United Kingdom
Адреса виробничих потужностей	Алтер Поствег 13-15, 21614, Букстехуде, Німеччина	200 N 1708 y 19, Ambey, Playa, La Habina, Куба	Angostura Limited, Corner of Eatern Main Road and Trinity Avenue, Laventille, Republic of Trinidad and Tobaco	DIAGEO Global Supply Leven, Cameronbridge Distillery, Cameron Bridge, Leven, KY8 5RL, United Kingdom

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5
Імпортёр	ТОВ «Бакарді-мартіні Юкрейн»	ТОВ «Бюро Вин»	ТОВ «ДДС+»	ТОВ «Баядера Імпорт»
Вміст спирту	40% об.	38% об.	37,5 % об.	40% об.
Місткість/об'єм	1,0 л	0,7 л	0,7 л	1 л
Склад	Демінералізована вода, ромовий спирт (з цукрової тросини), барвник: цукровий колер (карамель)	Дистильованій тростинний цукор, підготовлена вода	Ром, вода	Спирт етиловий ректифікований із цукрової тросини (вік витримки в середньому близько 3 роки), вода підготовлена, барвник – цукровий колер
Споживна та енергетична цінність	Вуглеводи: 0 г, жири: 0 г, білки: 0 г. Вміст цукру – 0% мас. 220 ккал/ 100 мл	Білки: 0 г, жири: 0 г, вуглеводи: 1,5 г. Вміст цукру 0% мас. 235 ккал/100 мл	Білки: 0 г, жири: 0 г, вуглеводи: 0 г. 230 ккал/100 мл	Білки: 0 г, жири: 0 г, вуглеводи: 2 г. 235 ккал/100 мл
Дата розливу	18.07.2017	15.08.2017	19.05.2014	20.04.2017
Строк придатності	Необмежений	Необмежений	Необмежений	Необмежений
Умови зберігання	Зберігати у сухому, затемненому, прохолодному місці при температурі від мінус 4°C до +27°C, за відносної вологості не більше 85%.	Зберігати у сухому місці при температурі: 12-20 °C та відносній вологості не більше 85%.	Зберігати при температурі від +5°C до 20 °C в затемнених вентильованих приміщеннях, що не мають стороннього запаху та відносній вологості не більше 85%.	Зберігати у сухому затемненому, прохолодному місці при температурі від +5°C до +25°C за відносній вологості не більше 85%.
Штриховий код	+	+	+	+
Наявність сертифіката	+	-	-	+

За результатами даних, що наведені в таблиці 2.2, можна зробити висновки, що всі досліджувані зразки рому різних торговельних марок та виробників відповідають встановленим вимогам чинних нормативних документів. Відповідно до висновку ДПМЕ № 20101-1996 (дод. Л)

На другому етапі була проведена експертиза рому за органолептичними та фізико-хімічними показниками. Результати експертизи за обраними показниками наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Оцінка органолептичних та фізико-хімічних показників рому

1	2	3	4	5
Критерій	Зразок № 1 	Зразок № 2 	Зразок № 3 	Зразок № 4
Назва продукту	Ром Бакарді Карта Оро»	Ром Екстра Аньехо «Matusalem»	Ром «Angostura Reserva»	Ром «Captain Morgan Black Spiced»
Зовнішній вигляд	Чистий, прозорий	Чистий, прозорий	Чистий, прозорий	Чистий, прозорий
Колір	Золотистий	Бурштиновий	Безбарвний	Темний
Смак та аромат	М'який смак з відтінками сливи, абрикосу та ванілі. Аромат з нотами ванілі та ірису.	Гармонійний смак з вираженим присмаком сухофруктів, карамелі та ванілі. Солодкуватий, ніжний аромат з нотами ванілі та меду.	М'який, злагоджений смак, слабо виражений присмак ванілі. Делікатний аромат з відтінками цитрусових фруктів	Насичений смак. Ярко виражений присмак карамелі та спецій. М'який аромат з нотами меду та ванілі.
Міцність	40% об.	38% об.	37,5 % об.	40% об.
Кількість 100%-го безводного спирту в виробі	0,4 л	0,31 л	0,28	0,38 л

Таким чином, за результатами дослідження органолептичних та фізико-хімічних показників обраних зразків встановлено, що всі вони відповідають вимогам нормативних документів та товаротранспортній документації, а також можуть реалізовуватися в торговельній мережі й перетинати митний кордон України.

Отже, результати проведених досліджень було оформлено висновком встановленої форми. При проведенні ідентифікаційної експертизи нами було виявлено, що всі досліджувані зразки рому відповідають вимогам нормативних документів щодо маркування, органолептичних та фізико-хімічних показників та можуть бути класифіковані в товарній підпозиції 220840.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ЗАХОДІВ НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

ПРИ ІМПОРТІ РОМУ

3.1. Визначення коду рому згідно з УКТЗЕД

Відомо, що товари, у тому числі ром, при здійсненні експортно-імпортних операцій слід декларувати згідно з кодами Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі – УКТЗЕД) – це систематизований перелік товарів, який включає код товару, його найменування, одиницю виміру та обліку. В УКТЗЕД товари систематизовано за розділами, групами, товарними позиціями, товарними під позиціями, найменування і цифрові коди яких уніфіковано з Гармонізованою системою опису та кодування товарів. Зазначена класифікація має шість рівнів класифікації, що побудовані за ступенем зростання деталізації і відповідної кількості цифрових знаків кодування.

Розглянемо порядок визначення коду рому згідно з УКТЗЕД та проаналізуємо зазначений код даного товару у митній декларації №UA125220/2018/700523 від 19 січня 2018 року.

Структура коду рому згідно з УКТЗЕД поділяється на шість рівнів. Першим рівнем коду даного товару є його розділ. На рівні розділів товари згруповані за галузями господарства та нумеруються римськими цифрами, які не зазначаються у товарному коді. Згідно з УКТЗЕД ром класифікуються в розділі IV «Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники».

Наступним рівнем коду рому згідно з УКТЗЕД є їх група. В УКТЗЕД існує 97 груп, в яких усі товари згруповані залежно від матеріалу, з якого вони виготовлені; функцій, які вони виконують та ступеня обробки. Цьому рівню відповідають цифрові позначення з двома знаками від 01 до 97. Вони є

першими двома цифрами десятизначного коду товару згідно з УКТЗЕД. Ром класифікуються у групі 22 «Алкогільні і безалкогольні напої та оцет».

Відповідно до Пояснень до УКТЗЕД спиртні напої, одержані шляхом дистиляції зброжених продуктів із цукрової тростини (соку цукрової тростини, сиропу цукрової тростини, тростино-цукрової меляси), наприклад, ром, тафія, кашаса відносяться до товарних категорій 22084011-22084099

Також на класифікацію рому згідно з УКТЗЕД впливає: місткість тари, в якому він переміщується через митний кордон України (у посудинах місткістю менше 2 л, або більше 2л), вміст летких речовин, крім етилового та метилового спиртів, у концентрації 225 г або більше на гектолітр чистого спирту (з допустимим відхиленням 10 %), та вартість рому за 1 л чистого спирту [31].

Таким чином, щоб алкогільний напій називався та був схожий за своїм складом на ром, потрібно, щоб він був виготовлений на основі соку стебел цукрової тростини, тобто основним інгредієнтом має бути цукрова тростина, яка в нашій країні у зв'язку з кліматичними умовами не вирощується.

Третім рівнем коду рому згідно з УКТЗЕД є товарна позиція, відповідно до якої деталізація товару здійснюється за більш специфічними ознаками. Товарні позиції включають в себе чотирьохзначні коди, перші два з яких є номером групи. Ром, що переміщуються через митний кордон України, класифікуються в товарній позиції 2208 «Спирт етиловий неденатурований з концентрацією спирту менш як 80 об.%; спиртові дистиляти та спиртні напої, одержані шляхом перегонки, лікери та інші напої, що містять спирт».

Четвертий рівень – підпозиція. Даний рівень включає в себе подальшу деталізацію рому згідно з УКТЗЕД та складається із шести цифр, перші дві з яких – номер групи, а наступні дві є номером товарної позиції. Отже, ром класифікуються за товарною підпозицією 2208 40 «ром» згідно з УКТЗЕД.

П'ятим рівнем коду товарів, у тому числі і рому згідно з УКТЗЕД є їх товарна категорія. На цьому рівні вводиться додаткові критерії товару.

Товарна категорія включає в себе вісім знаків коду товару згідно з УКТЗЕД, перші дві з яких є номером групи, наступні дві – номером товарної позиції та наступні дві є товарною підпозицією.

Кожний конкретний товар, у тому числі і ром повинен бути однозначно визначений тільки одним кодом української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. Для забезпечення присвоєння коду товару згідно з УКТЗЕД групи товарів:

- не повторюються по змісту;
- перелічені всі товари, що можуть переміщуватися через митний кордон України;
- для визначення можливості присвоєння декількох кодів товару залежно від застосування критерію матеріалу, з якого він виготовлений або призначення, класифікація товарів здійснюється відповідно до вимог «Основних правил інтерпретації класифікації товарів».

Класифікація рому згідно з УКТЗЕД представлена в табл.3.1.

Таблиця 3.1

Класифікація рому згідно з УКТЗЕД

Код	Опис
1	2
Розділ IV	Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники
Група 22	Алкогільні і безалкогольні напої та оцет
2208	Спирт етиловий неденатурований з концентрацією спирту менш як 80 об.%; спиртові дистиляти та спиртні напої, одержані шляхом перегонки, лікери та інші напої, що містять спирт:
2208 40	- ром та інші спиртові дистиляти та спиртні напої, одержані шляхом перегонки зброджених продуктів з цукрової тростини:
	- - у посудинах місткістю 2 л або менше:
2208 40 11 00	- - - ром, з вмістом летких речовин, крім етилового та метилового спиртів, у концентрації 225 г або більше на гектолітр чистого спирту (з допустимим відхиленням 10 %)

Продовження табл. 3.1

1	2
	- - - інші:
2208 40 31 00	- - - - вартістю більш як 7,9 євро за 1 л чистого спирту
2208 40 39 00	- - - - інші
	- - у посудинах місткістю більш як 2 л:
2208 40 51 00	- - - ром, з вмістом летких речовин, крім етилового та метилового спиртів, у концентрації 225 г або більше на гектолітр чистого спирту (з допустимим відхиленням 10 %)
	- - - інші:
2208 40 91 00	- - - - вартістю більш як 2 євро за 1 л чистого спирту
2208 40 99 00	- - - - інші

Декларування рому, зокрема визначення його коду згідно з УКТЗЕД, здійснюється декларантом Іваненко Р.А., який використовує право класифікувати товар відповідно до поданих документів.

У графі 31 «Опис товару» декларантом було зазначено найменування та звичайний торговельний опис, що дає змогу ідентифікувати та класифікувати ром (характеристики в обсязі, достатньому для однозначного віднесення їх до коду згідно з УКТ ЗЕД, у кількості знаків, визначеній правилами заповнення граfi 33 митної декларації для митного режимі імпорту та особливостей переміщення). Отже, в графі 31 митної декларації UA125220/2018/700523 зазначено: «Напої, що містять спирт: Ром "Captain Morgan Black Spiced", (концентрація спирта 40%) в скляних пляшках: 240 коробів (по 6 пляшок ємн. 0,7 л.), Всього: 1440 пл./403,2 літрів 100% спирту. Країна виробництва – GB. Торговельна марка - Captain Morgan. Виробник - DIAGEO Global Supply Leven. На пляшки наклеєні марки акцизного податку типу АІ ЛГП в кількості -1440 шт.. 2. Місць - 240 СТ. 3. 0».

Десятизначний код рому згідно з УКТ ЗЕД, що переміщуються через митний кордон України у режимі імпорту за митною декларацією

UA125220/2018/700523 від 19 січня 2018 року зазначений декларантом у графі 33 «Код товару».

Графа 33 митної декларації заповнювалася відповідно до розділу II «Поміщення товарів у митні режими імпорту, реімпорту, переробки на митній території України, тимчасового ввезення, знищення або руйнування, відмови на користь держави та поміщення іноземних товарів у митні режими митного складу, вільної митної зони, безмитної торгівлі» порядку заповнення граф митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа, що затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31 травня 2012 року № 651 [32].

У першому підрозділі графи 33 зазначено перші вісім знаків коду рому згідно з УКТЗЕД, у другому підрозділі графи – дев'ятий та десятий знаки коду рому – 2208 40 31 00, що означає опису згідно з УКТЗЕД «ром у посудинах місткістю 2 л або менше, з вмістом летких речовин, крім етилового та метилового спиртів, у концентрації 225 г або більше на гектолітр чистого спирту, вартістю більш як 7,9 євро за 1 л чистого спирту». У п'ятому підрозділі графи 33 зазначено «0» - ром не підлягає експортному контролю.

Отже, аналіз пояснень до груп, товарних позицій згідно з УКТЗЕД та результатів проведеної експертизи для митних цілей показав, що ром, який ввозився на митну територію України у режимі імпорту та був задекларований в митній декларації UA125220/2018/700523 від 19 січня 2018 року, класифікуються за кодом 2208 40 31 00 (цей код зазначений декларантом Іваненко Р.А у графі 33 митної декларації).

3.2. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів при імпорті рому

На митну територію України автомобільним транспортом за умовами поставки FCA надійшла партія рому від Diageo Brands B.V. (424000, Cameron

Bridge, Leven, KY8 5RL, United Kingdom) до ТОВ "БАЯДЕРА-ІМПОРТ" (02160, м. Київ, вул. Регенераторна, 4) у кількості 1734,737 кг. Загальна сума за рахунком становить 6894,2548 USD (201 312,1 грн.) див. додаток Д.

Митною вартістю рому, що переміщуються через митний кордон України за митною декларацією UA125220/2018/700523 від 19 січня 2018 року, є вартість рому, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за даний товар.

На умовах поставки FCA GB Cameron Bridge митна вартість рому визначалася за формулою (3.1) шляхом додавання до фактурною вартості партії рому витрати на перевезення. Фактурна вартість партії рому, що ввозяться в Україну, становить 201 312,1 грн. На підставі довідки про транспортні витрати № 2505-1 від 12 січня 2018 року, витрати на перевезення партії рому від м. Кемерон (Великобританія) до кордону України (п/п «Нова Гута»/ «Нові Яриловичі») становлять 3 156,29 грн.

$$MB = FB + B \quad (3.1)$$

де, MB – митна вартість, грн.;

FB – фактурна вартість, грн.;

B – витрати на перевезення, грн.

Умови поставки FCA (Free Carrier – «Франко перевізник») за редакцією Інкотермс-2010 означає, що продавець виконав свої обов'язки стосовно поставки товару, з моменту передачі його у розпорядження перевізника в узгодженому пункті. При відсутності показань продавця стосовно пункту призначення, продавець має право визначити його самостійно серед ряду подібних пунктів, де перевізник приймає товар у своє розпорядження.

Перевізник визначає будь-яку особу, яка на підставі договору перевезення зобов'язується здійснити чи забезпечити перевезення товару автомобільним, залізничним, повітряним, морським чи внутрішнім водним транспортом або в змішаному перевезенні. Якщо покупець доручає продавцю поставити товар особі, що не являється перевізником, вважається, що

продавець виконав свої обов'язки стосовно поставки товару з моменту передачі його на зберігання даній особі [33].

Відомості про умови поставки, на основі якої здійснюється перевезення рому, зазначено в графі 20 «Умови поставки» митної декларації UA125220/2018/700523 від 19 січня 2018. Відповідно до порядку заповнення граф митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа у першому підрозділі графи наведено скорочене літерне найменування умов поставки згідно з класифікатором умов поставки – FCA. У другому підрозділі графи 20 зазначено літерний код альфа-2 відповідно до класифікації країн світу країни, на території якої міститься географічний пункт доставки рому, та назва цього географічного пункту – GB Cameron Bridge (Велика Британія).

Отже, на основі умов поставки FCA GB Cameron Bridge митна вартість рому становить 20 4468,39 грн., яка була зазначена в графі 45 «Коригування» митної декларації UA125220/2018/700523 від 19 січня 2018.

Відповідно до статті 53 Митного кодексу України одночасно з митною декларацією UA125220/2018/700523 від 19 січня 2018 декларант Іваненко Р.А. подає митному органу Державної фіскальної служби України документи, що підтверджують заявлену митну вартість рому та обраний метод її визначення.

Документами, які підтверджують митну вартість рому є:

- зовнішньоекономічний договір (контракт) № 4528 від 23 листопада 2017 року (дод. Г);
- рахунок-фактура (інвойс) № 215 від 25 листопада 2017 року (дод. Б);
- довідка про транспортні витрати № 2505-1 від 12 січня 2018 року.

Методом визначення митної вартості є перший метод (за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції). Метод визначення митної вартості рому зазначений декларантом Іваненко Р.А. в графі 43 «Код МВВ» митної декларації UA125220/2018/700523 від 19 січня 2018.

Метод визначення митної вартості рому за ціною договору (контракту) щодо імпортованих товарів застосовувався на підставі використаних відомостей, що були документально підтверджені декларантом.

Митна вартість є базою оподаткування для нарахування митних платежів. Так, відповідно до положень Митного кодексу (розділ IX) та Податкового кодексу (розділ V) України, при ввезенні на митну територію України ром оподатковуються ввізним митом та податком на додану вартість.

Ввізне мито – це податок на переміщення товарів через митний кордон України. Відповідно до Митного тарифу України пільгова ставка ввізного мита на ром (код 2208 40 31 00 згідно з УКТ ЗЕД) становить 0%, а повна - 3,5 євро за 1 л 100% спирту. При митному оформленні рому згідно з митною декларацією № UA125220/2018/700523 було надано сертифікат про походження товару EUR.1 № A25048 від 30.11.2017. Даний документ дає підстави застосувати пільгову ставку ввізного мита. Отже, сума ввізного мита при митному оформленні рому становить 0 грн.

Акцизний податок - це непрямий податок на споживачів (одержувачів) окремих товарів (продукції), визначених законом як підакцизні, що стягується з них під час здійснення оборотів з продажу (інших видів відчуження) таких товарів (продукції), вироблених на митній території України, або при імпортуванні (ввезенні, пересиланні) таких товарів (продукції) на митну територію України.

Акцизний податок включається до ціни підакцизних товарів. Ставка акцизного податку 126.96 UAH за л 100% спирту встановлена для товару «Спирт етиловий, неденатурований з концентрацією спирту менше, як 80 об. %; спиртові дистилати та спиртні напої, одержані шляхом перегонки, лікери та інші напої, що містять спирт».

Так як в 31 графі МД UA125220/2018/700523 в описі товару зазначено, що ром "Captain Morgan Black Spiced", (концентрація спирта 40%) ввозиться

в скляних пляшках, всього: 1440 пл./403,2 літрів 100% спирту. Тому сума акцизного податку складає: $403,2 \times 129,96 = 51\,190,27$ грн.

Податок на додану вартість – це непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до положень розділу V «Податок на додану вартість» Податкового кодексу України. Статтею 193 даного кодексу передбачено нарахування податку на додану вартість на партію рому у розмірі 20% від бази оподаткування. Сума податку на додану вартість партії рому розраховується за формулою (3.2).

$$\text{ПДВ} = \frac{(\text{МВ} + \text{Акциз}) \times \text{СПДВ}}{100\%} \quad (3.2)$$

де, ПДВ – сума податку на додану вартість, грн.;

МВ – митна вартість, грн.;

СПДВ – ставка податку на додану вартість, %;

Акциз – сума акцизного податку, грн.

Отже, сума податку на додану вартість становить:

$$(20\,4468,39 + 51\,190,27) \times 0,2 = 51\,131,73 \text{ грн.}$$

Результати нарахування митних платежів при імпорті рому зазначаються в графі 47 «Нарахування митних платежів» митної декларації UA125220/2018/700523 (табл.3.2).

Таблиця 3.2

Нарахування митних платежів при імпорті рому

Вид	Основа нарахування	Ставка	Сума	Спосіб платежу
020	204468,39	0%	0,00	06
081	403,2 л.	126,96 UAH	51 190,27	15
028	2556598,66	20%	51 131,73	01

Аналіз табл.3.2 показав, що у першій колонці «Вид» зазначено три види платежу відповідно до класифікатора видів надходжень бюджету, що контролюються митними органами:

- «020» - мито на товари, що ввозяться на митну територію України суб'єктами господарювання;

- «081» - акцизний податок на лікєро-горілчану продукцію;
- «028» - податок на додану вартість з товарів, ввезених на митну територію України суб'єктами господарювання.

У другій колонці «Основа нарахування» зазначено:

- для платежу за кодом «020» - митну вартість рому, що заноситься у графу 45 митної декларації UA125220/2018/700523 – 204468,39 грн.;
- для платежу за кодом «081» - кількість чистого спирту у ромі – 403,2 л;
- для платежу за кодом «028» - основа нарахування складає суму митної вартості та акцизного податку - 2556598,66 грн.

У третій колонці «Ставка» зазначено:

- при нарахуванні ввізного мита – установлений Митним тарифом розмір ставки мита – 0%;
- при нарахуванні акцизного збору – установлено ставку акцизного податку - 126.96 UAH за л 100% спирт.
- при нарахуванні податку на додану вартість – установлений Податковим кодексом України розмір податку на додану вартість – 20%.

У четвертій колонці «Сума» зазначено нараховану суму відповідного митного платежу: сума ввізного мита – 0,00 грн., сума акцизного податку - 51 190,27 грн., сума податку на додану вартість – 51 131,73 грн.

У п'ятій колонці «Спосіб платежу» зазначено код способу розрахунку відповідно до класифікатора способів розрахунку:

- 06 – сума податку, нарахована умовно, у зв'язку із звільненням від оподаткування, передбаченим Митним кодексом України, Податковим кодексом України, іншими законами України та міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України при розміщенні товарів у митні режими імпорту (випуск у вільний обіг);
- 01 – сплата митних платежів у безготівковій формі через рахунки, відкриті на ім'я податкових органів в територіальних органах Державної казначейської служби;

- 01 – сплата митних платежів у безготівковій формі через рахунки, відкриті на ім'я митних органів в територіальних органах Державної казначейської служби.

Також в результаті сплати, зокрема застосування заходів забезпечення сплати відповідно до розділу X Митного кодексу України митних платежів при імпорті рому декларантом заповнюється графа В «Подробиці розрахунків» митної декларації UA125220/2018/700523 (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Подробиці розрахунків митних платежів при імпорті рому

Вид	Сума	Код ЄДРПОУ
081	51 190,27	33007579
028	51 131,73	33007579

Аналіз табл.3.3. показав, що у графі зазначено код виду платежу відповідно до класифікатора видів надходжень бюджету, що контролюються митними органами – 028; загальна сума платежу за цим кодом, що включає в себе суми відповідного платежу за єдиним адміністративним документом, що підлягає перерахуванню до державного бюджету – 51 131,73 грн.; особовий рахунок платника податків – код за ЄДРПОУ платника – юридичної особи – 33007579 (ТОВ «БАЯДЕРА-ІМПОРТ»).

Таким чином, при ввезенні на митну територію України рому на умовах поставки FCA GB Cameron Bridge її митна вартість становила 204468,39 грн. Ввізне мито становить 0 грн., оскільки було подано сертифікат про походження товару форми EUR.1. Ром є підакцизним товаром, тому при переміщенні через митний кордон України у режимі імпорту на даний товар стягується акцизний податок у розмірі - 51 190,27 грн. Ром оподатковується податком на додану вартість за ставкою 20%, сума якого становить 51 131,73 грн.

3.3. Аналіз нетарифного регулювання та застосування принципу «єдиного вікна» при імпорті рому

Одним з основних завдань митних органів України є застосування передбачених законом заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також здійснення заходів щодо недопущення переміщення через митний кордон України товарів, на які встановлені заборони та обмеження, та які не відповідають вимогам якості та безпеки.

До нетарифних заходів регулювання відносяться [11]:

- ✓ заборони імпорту та експорту;
- ✓ обмеження (квотування; ліцензування тощо).

Таким чином, при здійсненні митного оформлення для вирішення питання стосовно того, чи встановлено обмеження на той чи інший товар, необхідно керуватися постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436 «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України». Ця постанова побудована наступним чином: для товарів наводиться їх опис та код згідно з УКТЗЕД, а також дозвільний документ, який підтверджує дотримання встановлених обмежень.

Ром не включено до жодного з переліків відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436.

Відповідно до Розділу XI Митного кодексу України (стаття 319) ром, що переміщується через митний кордон України, крім митного контролю, підлягає держаному санітарно-епідеміологічному, радіологічному контролю, а також державному контролю харчових продуктів.

Митне оформлення товарів і транспортних засобів за принципом «єдиного вікна» запроваджено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25 травня 2016 року № 364 «Деякі питання реалізації принципу «єдиного вікна» під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та

інших видів державного контролю». Згідно Постанови КМУ № 878 від 22.11.2017 "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 25 травня 2016 р. N 364" з 04 травня 2018 р. здійснення державного санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного та радіологічного контролю із застосуванням інформаційно-телекомунікаційної системи органів є обов'язковим [35].

«Єдине вікно» - це єдина електронна система обміну даними, яка дозволяє різним державним службам в автоматичному режимі обмінюватися інформацією про вантаж, який проходить через митницю. На рис. 3.1. схематично показано принцип єдиного вікна, що застосовується з 2016 року.

Рис.3.1. Принцип «Єдиного вікна»

Відповідно до цієї постанови ДФС, державні органи, уповноважені на здійснення санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності взаємодіють за

принципом «єдиного вікна» із застосуванням інформаційно-телекомунікаційної системи ДФС.

Взаємодія посадових осіб контролюючих органів з базою даних відбувається через Інтернет. Контролюючі служби, фізично перебуваючи в різних місцях, обмінюються інформацією щодо товарів. Інформація зберігається у єдиній базі.

Всі державні органи, які разом із митницями здійснюють відповідні види контролю, користуються автоматизованою системою, оскільки інформаційний обмін з цими органами здійснюється виключно в електронному вигляді.

Для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності значно спрощена процедура подачі документів. Час на прийняття рішення контролюючим органом щодо здійснення відповідного виду контролю при ввезенні товару обмежується 4 годинами. Крім того, підприємства готують і подають необхідні документи лише один раз в електронному вигляді. Вони надсилають електронне повідомлення та скановані копії документів з електронним цифровим підписом для здійснення відповідного виду державного контролю. Декларант також за допомогою «єдиного вікна» може повідомити контролюючі органи про час і місце проведення митного контролю.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності надають органам доходів і зборів відповідний пакет документів, а всі необхідні дозволи від інших органів щодо ввезення продукції отримують автоматично в електронному вигляді. У разі надходження такого дозволу митне оформлення товарів здійснюватиметься у встановлений час.

Після отримання від підприємства електронного повідомлення і сканованих копій документів інформаційною системою повинно бути:

- перевірено електронний цифровий підпис посадової особи підприємства;
- збережено отримані повідомлення і документи;

- сформовано відповідні відомості з попередньої декларації;
- проінформовано відповідний контролюючий орган про їх надходження шляхом відображення електронного повідомлення у веб-інтерфейсі;
- надіслано листа на адресу електронної пошти уповноваженої посадової особи органу за місцезнаходженням митниці призначення;
- надано можливість перегляду попередніх випадків здійснення відповідного державного контролю товарів даного підприємства;
- відображено у веб-інтерфейсі для контролюючого органу результати проведених видів контролю.

При митному оформленні рому згідно з митною декларацією UA125220/2018/700523 від 18.01.2018 див. додаток А, державні види контролю проводились без застосування принципу «єдиного вікна», оскільки його застосування не було обов'язковим.

У разі ввезення рому на митну територію України санітарно-епідеміологічний контроль здійснюється посадовими особами органів Державної санітарно-епідеміологічної служби України в зонах митного контролю на митній території України (крім пунктів пропуску через митний кордон України).

Завершення митного оформлення імпорту в Україну рому можливе лише після отримання позитивного висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи. Факт позитивного проходження цього виду контролю засвідчується штампом «Санітарно-епідеміологічний контроль здійснено» на товаросупровідних документах. При цьому в графі 44 митної декларації під кодом 5501 зазначається код документу згідно з Класифікатором документів, у якому цей штамп проставлено, та його дата (штамп поставлено на СМР № 8562 від 12.01.2018) див. додаток В.

Радіологічний контроль рому здійснюється інспекторами Державної екологічної інспекції України. Фактом проведення радіологічного контролю є наявність в товаросупровідних документах відповідного штампу (штамп

поставлено на CMR № 8562 від 12.01.2018). У графі 44 МД № UA125220/2018/700523 за кодом 5504 зазначено відомості про позитивні результати здійснення радіологічного контролю.

Основним завданням радіологічного контролю є виявлення під час переміщень транспортних засобів та перевезень вантажів через територію України радіаційно-небезпечних об'єктів та продукції, яка за своїми показниками радіаційної безпеки не відповідає вимогам нормативних документів України, з метою попередження негативного впливу іонізуючого випромінювання на навколишнє природне середовище та людей.

У разі ввезення на митну територію України радіологічний контроль рому здійснюється у пунктах пропуску через державний кордон України (пунктах ввезення на митну територію України) [5].

Таким чином, застосування заходів нетарифного регулювання при переміщенні товарів через митний кордон України, у тому числі рому, – це контроль з боку митних органів за додержанням заборон та обмежень, встановлених законами, у відношенні товарів. Заборони та обмеження на ввезення рому на митну територію України не встановлено. При митному оформленні товарів з 01.04.2018 державні види контролю здійснюються за принципом «єдиного вікна».

3.4. Аналіз виконання митних формальностей при імпорті рому згідно з електронною митною декларацією

Одним із основних інструментів здійснення державної митної справи та обов'язковою умовою реалізації права на переміщення рому через митний кордон України є їх митне оформлення та виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів з метою забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку їх переміщення через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку

ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію [36].

Митні формальності підлягають виконанню відповідними особами та органами митного спрямування ДФС України з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи [36].

На сьогодні положеннями законодавства України з питань державної митної справи чітко визначено, що реєстрація митної декларації, її перевірка та прийняття митної декларації для оформлення є сукупністю митних формальностей за митною декларацією, заповненою у звичайному порядку [3, розділ 4].

Єдиний порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, який подається митному органу як електронний документ, встановлено наказом Мінфіну від 30.05.2012 № 631 (рис. 3.2.).

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 631 «Про затвердження порядку, виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» при здійсненні оформлення митної декларації здійснюється контроль із застосуванням системи управління ризиками.

Митне оформлення розпочинається з моменту подання декларантом митним органам митної декларації та документів, необхідних для митного оформлення рому [3]. Засвідчення митним органом рому та документів на них до митного оформлення здійснюється шляхом проставляння відбитків відповідних митних забезпечень, інших відміток на митній декларації, а також на товарний транспортних документах.

Рис.3.2. Автоматизована перевірка митної декларації з використанням інформаційних технологій при виконанні митних формальностей

На товар «Напої, що містять спирт:Ром "Captain Morgan Black Spiced", (концентрація спирта 40%) в скляних пляшках:240 коробів (по 6 пляшок ємн. 0,7 л.), Всього: 1440 пл./403,2літрів 100% спирту. Країна виробництва – GB. Торговельна марка - Captain Morgan. Виробник - DIAGEO Global Supply Leven. На пляшки наклеєні марки акцизного податку типу АІ ЛГП в кількості -1440 шт. 2. Місць - 240 СТ. 3. 0» декларантом були подані такі документи:

- рахунок-фактура № 215 від 25.11.2017 див. додаток Б;
- зовнішньоекономічний договір (контракт) № 4528 від 23.11.2017 та доповнення до зовнішньоекономічного договору (контракту) № 1 від 23.11.2017 див. додаток Г;

Зовнішньоекономічного договір – це матеріально оформлена угода двох чи більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних

контрагентів, спрямований на встановлення, зміну чи припинення їхніх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності. Договір купівлі – продажу дає можливість визначити контрагентів, особу відповідальну за фінансове врегулювання, умови поставки, характер угоди, валюту контракту, спосіб розрахунку та банківські реквізити.

Инвойс (invoice) - це документ, який виписується продавцем покупцеві при відвантаженні товару в рамках зовнішньоекономічної угоди.

Митними процедурами при імпорті рому є:

- 1) Прийняття митної декларації на МД UA125220/2018/700523 до митного оформлення.
- 2) Реєстрація митної декларації МД UA125220/2018/700523.
- 3) Контроль із застосуванням системи управління ризиками.
- 4) Перевірка правильності класифікації та кодування рому.
- 5) Перевірка правильності визначення митної вартості рому.
- 6) Перевірка правильності нарахування митних платежів на ром.
- 7) Перевірка правильності визначення країни походження рому.
- 8) Перевірка дотримання встановлення до рому заходів нетарифного регулювання.
- 9) Завершення митного оформлення.

На теперішній час майже весь процес документообігу у сфері державної митної справи відбувається виключно в електронному вигляді, а декларування товарів із їх подальшим митним оформленням здійснюється шляхом електронного декларування та електронного митного оформлення за допомогою автоматизованих систем суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та модулів автоматизованої системи митного оформлення програмно-інформаційного комплексу «Інспектор-2006» Єдиної автоматизованої інформаційної системи ДФС України, з використанням можливостей мережі Інтернет.

За допомогою електронного декларування та електронного митного оформлення у місцях розташування відповідних підрозділів митниць ДФС

України приймаються та оформлюються електронні митні декларації без надання митних декларацій на паперовому носії.

Посадовою особою підрозділу митного оформлення Київської митниці ДФС при здійсненні митного оформлення рому за митною декларацією № UA125220/2018/700523 здійснюються митні формальності, які можна розділити на декілька етапів (рис. 3.2).

Реєстрація митної декларації. На цьому етапі виконання митних формальностей посадовою особою відділу митного оформлення Чернігівської митниці ДФС проводиться:

- перевірка відповідності формату ЕМД встановленим вимогам.;
- присвоюється митній декларації реєстраційний номер за допомогою автоматизованої системи митного оформлення (присвоєно UA125220/2018/700523);
- унесення поданої ЕМД до бази даних Київської митниці ДФС.

Перевірка митної декларації. На цьому етапі виконання митних формальностей проводиться:

- перевірка наявності поданих разом з митною декларацією рахунок-фактури, який визначає вартість товару, та у разі необхідності – наявності декларації митної вартості. При митному оформленні рому перевірено рахунок-фактуру № 215 від 25.11.2017 ;
- перевірка за допомогою програмного забезпечення правильності заповнення МД UA125220/2018/700523 відповідно до вимог, встановлених законодавством з питань державної митної справи (митна декларація заповнена правильно).

Прийняття митної декларації для оформлення. Для цього до ЕМД уноситься номер штампу «Під митним контролем».

Відмова у прийнятті митної декларації для оформлення. Митниця ДФС відмовляє у прийнятті МД виключно з таких підстав:

- МД не містить усіх відомостей або подана без рахунка або іншого документа, який визначає вартість товару;

- ЕМД не містить встановлених законодавством обов'язкових реквізитів;
- МД подано з порушенням вимог, встановлених Митним кодексом України.

У разі відмови у прийнятті МД посадовою особою митниці роуму відмова у прийнятті митної декларації UA125220/2018/700523 не надавалась.

Оформлення митної декларації. Для цього посадовою особою відділу митного оформлення Київської митниці ДФС виконуються такі митні формальності:

- контроль співставлення (автоматизоване порівняння) даних, які містяться в ЕМД, та інших документів, поданих для митного оформлення, зокрема:

співставлення реквізитів уповноваженого банку, зазначеного у графі 28 МД, з даними, що містяться в переліку вповноважених банків України в ЄАІС митних органів України (співставлено відомості стосовно банку: Києво-Святошинська ФКБ "Хрещатик", м. Київ, ЄДРПОУ: 12712926, МФО: 320809);

співставлення курсу валюти України до іноземної валюти, зазначеного у графі 23 МД, з офіційним курсом валюти України до іноземної валюти, у якій складені рахунки та відомості про яку зазначено в лівому підрозділі графі 22 МД, на день подання МД до оформлення (курс валют на день подання митної декларації - 29,20000000 грн./долар, станом на 19.01.2018р.);

перевірка наявності діючих (не скасованих) спеціальних санкцій, застосованих до українського суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності і/або іноземного суб'єкта господарської діяльності згідно зі статтею 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;

співставлення відомостей, що підтверджують дотримання встановлених законодавством заборон та обмежень щодо переміщення товарів через митний кордон України, з інформацією, що міститься в

уніфікованих електронних дозвільних документах, що надходять з інших державних органів (заборони та обмеження на імпорту рому не встановлені);

співставлення з інформацією, що надходить з митних та правоохоронних органів іноземних держав;

- контроль із застосуванням системи управління ризиками, в тому числі оцінка ризику за МД шляхом аналізу ЕМД;

- перевірка правильності класифікації рому (код рому згідно з УКТЗЕД 2208 40 31 00 є правильним);

- перевірка правильності визначення країни походження товару;

- перевірка правильності визначення митної вартості рому (митна вартість визначена декларантом правильно і становить 204468,39 грн., коригування митної вартості не проводилось) :

- перевірка дотримання встановлених до задекларованих товарів заходів нетарифного регулювання (відсутність визначених законодавством заборон щодо переміщення або поміщення у митний режим імпорту задекларованих товарів; наявність відповідних документів, наявність в МД відомостей про відповідні документи або відомостей про відмітки у товаросупровідних документах).

У даному випадку перевірялась наявність штампів про здійснення необхідних видів державного контролю.

Факт проведення санітарно-епідеміологічного та радіологічного контролю засвідчується відбитками штампів, які проставляються на товаросупровідних документах (інформація про позитивні результати здійснення зазначених видів контролю зазначена за кодами 5501 та 5504 у графі 44 МД UA125220/2018/700523);

Передавання митної декларації до спеціалізованого підрозділу.

У випадках, якщо наданих документів недостатньо для ідентифікації товару (рому), або перевірки заявленого коду товару згідно з УКТЗЕД, або перевірки правильності визначення митної вартості товару посадова особа підрозділу митного оформлення Київської митниці митниці ДФС направляє

запит до відповідного спеціалізованого підрозділу (до Департаменту податкових та митних експертиз ДФС України). У даному випадку запит направлявся до цього Департаменту.

Проведення митного огляду. У разі необхідності під час виконання митних формальностей може здійснюватися митний огляд задекларованих товарів (рому) посадовими особами митниці у порядку, встановленому Міністерством фінансів України. За результатами проведення митного огляду складається Акт огляду установленої форми.

Завершення митних формальностей за митною декларацією. При цьому посадовими особами підрозділу митного оформлення здійснюється:

- перевірка відомостей про виконання митних формальностей, сформованих за результатами оцінки ризику за МД із застосуванням системи управління ризиками;

- перевірка правильності нарахування митних платежів, правильності заповнення граф 47 та В митної декларації (митні платежі нараховано вірно: ввізне мито – 0 грн., акцизний податок– 51 190,27 грн., податок на додану вартість - 51 131,73 грн.);

- справляння митних та інших платежів за МД;

- завершення митного оформлення шляхом:

- *внесення за допомогою автоматизованої системи митного оформлення до електронної митної декларації відмітки про завершення митного оформлення та номера особистої номерної печатки посадової особи підрозділу митного оформлення, яка завершила митне оформлення;

- *передавання в установлений строк ЕМД до Єдиної автоматизованої інформаційної системи ДФС України.

Під час виконання митних формальностей за ЕМД декларанту (ТОВ "БАЯДЕРА-ІМПОРТ" № UA/0033007579, 02160, м. Київ, вул. Регенераторна, 4) за допомогою автоматизованої системи митного оформлення надсилається інформація про:

- отримання Київської митниці ДФС ЕМД у складі електронного повідомлення, засвідченого електронним цифровим підписом декларанта;
- результат проведення формато-логічного контролю правильності заповнення граф ЕМД;
- занесення ЕМД до єдиної автоматизованої інформаційної системи органів доходів і зборів України;
- реєстраційний номер, присвоєний ЕМД;
- прийняття ЕМД митницею ДФС для оформлення;
- завершення митного оформлення товарів за ЕМД.

У разі необхідності декларанту надсилається також інформація про:

- відмову в прийнятті ЕМД до оформлення;
- необхідність надання додаткових документів;
- необхідність пред'явлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення для митного огляду;
- відмову в митному оформленні товарів, задекларованих за ЕМД.

Таким чином, при митному оформленні рому здійснювались митні формальності, які встановлені Порядком виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631. Всі вимоги митного законодавства при митному оформленні рому та здійсненні митних формальностей були дотримані.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

В представленій дипломній роботі об'єктом дослідження виступає ром, що переміщується через митний кордон України в митному режимі імпорту. Метою даної роботи є вивчення особливостей аналізу заходів нетарифного регулювання при імпорті рому. Для досягнення поставленої мети було виконано певні завдання такі, як визначення коду рому згідно з УКТЗЕД, визначення митної вартості та оподаткування рому при імпорті та аналіз виконання митних формальностей, проаналізовано ринок алкогольних напоїв, розглянути нормативно – правове забезпечення виконання митних формальностей при імпорті рому, визначити вимоги до якості та безпечності рому, розробити порядок проведення ідентифікаційної експертизи рому для митних цілей, визначити критерії, засоби та методи ідентифікації рому, провести ідентифікаційну експертизу рому.

Виробництво алкогольних напоїв є не стабільним. В один і той самий проміжок часу виробництво одних напоїв може збільшуватись, а інших скорочуватись. Але впродовж останніх трьох років відбувається тенденція до зниження виробництва по всім видам алкогольних напоїв. За 2013-2017 роки обсяг імпорту товарів позиції 2208 згідно з УКТЗЕД у натуральному вираженні знизився у більш ніж 2 рази з 112,2 тис. т до 44,7 тис. т. Така ж сама тенденція спостерігається з обсягом імпорту у грошовому вираженні. За останній рік саме рому було ввезено 1,81 тис.т.

Ром згідно з УКТЗЕД відноситься до розділу IV «Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники», групи 22 «Алкогільні і безалкогольні напої та оцет», класифікується в товарній позиції 2208 «Спирт етиловий неденатурований з концентрацією спирту менш як 80 об.%; спиртові дистиляти та спиртні напої, одержані шляхом перегонки, лікери та інші напої, що містять спирт».

В результаті проведеної ідентифікаційної експертизи рому, що переміщується через митний кордон України було виявлено, що всі

імпортовані зразки відповідають вимогам чинної нормативної документації, а саме ДСТУ 3297-95 «Лікero-горілчана промисловість. Терміни та визначення» [7] та ДСТУ 4257:2003 «Напої лікero-горілчані. Технічні умови» [8]. В якості методів експертизи використовуються органолептичний, аналітичний, вимірювальний методи.

При ввезенні рому на митну територію України виникає обов'язок зі сплати митних платежів, тому митною вартістю для рому, що ввозиться на митну територію України відповідно митного режиму імпорту, є ціна, що була фактично сплачена, тобто загальна сума всіх платежів, які були здійснені покупцем оцінюваних товарів на основі умов поставки FCA GB Cameron Bridge Інкотермс – 2010. Під час проведення розрахунків, було виявлено, що митна вартість даного товару складає 204468,39 грн. Ром є підакцизним товаром тому при переміщенні через митний кордон України у режимі імпорту на даний товар стягується акцизний родаток у розмірі 51 190,27 грн. та оподатковується податком на додану вартість за ставкою 20%, сума якого становить 51 131,73 грн.

Відповідно до Розділу XI Митного кодексу України (стаття 319) ром, що переміщується через митний кордон України, крім митного контролю, підлягає держаному санітарно-епідеміологічному, радіологічному контролю, а також державному контролю харчових продуктів.

Проводячи аналіз митних формальностей рому в режимі імпорту оформлення товару здійснюється таким чином, що після подання декларантом митної декларації UA125220/2018/700523 до митного оформлення автоматизованою системою митного оформлення для виконання митних формальностей за відповідною митною декларацією в автоматичному режимі призначається посадова особа підрозділу митного оформлення. Такий розподіл митних декларацій здійснюється в порядку черговості їх надходження для митного оформлення. Митне оформлення товарів та транспортних засобів починається з моменту подання митному органу митної декларації та пакета документів до неї та закінчується після

проведення всіх необхідних митних процедур для випуску товарів у відповідний митний режим.

На підставі результатів, отриманих при виконанні магістерської роботи, пропонуємо:

- з метою забезпечення додаткових надходжень до Держбюджету України, захисту національного товаровиробника Державній фіскальній службі України розглянути питання щодо вдосконалення заходів тарифного регулювання імпорту рому шляхом внесення змін до Закону України «Про Митний тариф України». Ці зміни повинні передбачати підвищення ставок ввізного мита на ром з 0 % до 5 %:

- з метою запобігання митним ризикам при імпорті рому (невірна класифікація товару згідно з УКТЗЕД, заниження митних платежів) митним органам посилити контроль за ввезенням на митну територію України рому шляхом розроблення та впровадження в практику їх митного оформлення профілів ризику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Експертиза товарів (Експертиза продовольчих товарів): навч. посіб. / Л.О.Назаренко. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 312 с.
2. Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку: Наказ Міністерства фінансів України від 02.12.2016 № 1058 – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1693-16>
3. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів : Закон України від 22.07.2014 № 1602-VII. - Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1602-18>
5. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>
6. Регламент № 110/2008 Європейського Парламенту та Ради ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_b12
7. ДСТУ 3297-95. Лікєро-горілочна промисловість. Терміни та визначення. – Введ. 2004-10-01. – К.: УкрНДІспиртбіопрод, 2004. – 16 с.
8. ДСТУ 4257:2003. Напої лікєро-горілочані. Технічні умови . – Введ. 2004-10-01. – К.: УкрНДІспиртбіопрод, 2004. – 10 с
9. Польшалина Г. В. Технохимический контроль спиртового и ликєроводочного производств / Г. В. Польшалина. – М. : Колос, 1999. – 336 с

10. Нетарифне регулювання імпорту. [Електронний ресурс] : — Режим доступу : https://studopedia.su/17_64122_netarifne-regulyuvannya-importu.html
11. Щербатюк Н.В. Класифікація заходів нетарифного регулювання / Н.В.Щербатюк // Часопис Київського університету права. – 2012/2. – С. 111-115.
12. Гніздилов А.М. Нетарифне регулювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності: методи та інструменти / А.М.Гніздилов // Національна академія державного управління при Президентові України, 2010. – 6 с.
13. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22.12.1998 № 330-XIV. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/330-14>
14. Основные сорта и виды рома [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://alcofan.com/sorta-i-vidy-roma-izuchaem-klassifikaciyu-napitka.html>.
15. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів: Закон України від 19.12.1995 № 481/95-ВР Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80>
16. Обсяг імпорту товарів позиції 2208 згідно з УКТ ЗЕД в Україну за 2013-2017 роки. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>
17. Зовнішня торгівля України із зазначенням основних країн – контрагентів. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
18. Про порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції та накладення штрафу. Рішення Антимонопольного комітету України від 20.12.2016 №554-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/87556>
19. Бутнік-Сіверський, О. Інноваційний шлях розвитку промисловості та проблеми становлення ринку спирту і лікєро-горілочної продукції в Україні /

- О. Бутнік-Сіверський, Г. Шматкова, Л. Маринченко // Харчова і переробна промисловість. - 2003. - № 12. - С. 4-6.
20. Каташинська М.О. Характеристика виробництва та реалізації алкогольних напоїв і тютюнових виробів в Україні / М.О. Каташинська // Молодий вчений. - №12 (15) – с. 151-155.
21. П'ятницька Г., Ракша Н., Григоренко О. Розвиток ринку алкогольних напоїв в Україні / П'ятницька Г., Ракша Н., Григоренко О. // Товари і ринки. - №2 – с. 17-23.
22. Про деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України: Постанова Кабінету Міністрів України від 5.10.2011 №1031. – Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1031-2011-%D0%BF
23. Барабанова Е.Н. и др. Справочник товароведа продовольственных товаров. Т.2, - М.; Экономика, 1987. – 320с.
24. Горб Е.П., Капустина Л.П., Романчук А.А., Соколова Л.М., Федорова М.В. Методические рекомендации по проверке качества и количества импортного коньячного спирта. – М.: Управление товарных экспертиз, 1984. – 11 с.
25. Коломієць Т.М. Притульська Н.В., Романенко О.Л. Експертиза товарів. – К.: КНТЕУ, 2001. – 274с.
26. Пономарьов П.Х., Сирохман І.В. Безпека харчових продуктів та продовольчої сировини. – К.: Лібра, 1999. – 271с.
27. Чечеткина Н.М., Путилина Т.И., Горбунева В.В. Товарная экспертиза. – Ростов-н/Д: Феникс, 2000. – 512с.
28. Дубців Г.Г. Товарознавство харчових продуктів: Підручник. - М.: Майстерність: Вища школа, 2001.
29. Кононенко І.Е. Товарознавство харчових продуктів: Підручник. - М.: Економіка, 1983.
30. Шевченко В.В. Товарознавство і експертиза споживчих товарів: Підручник. - М.: ИНФРА - М, 2001.

31. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Наказ Державної фіскальної служби України від 09.06.2015, № 401 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63754.html>
32. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 року № 651. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>
33. Міжнародні правила поставки товарів «Інкотермс-2010». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.utsb.kiev.ua/ukr/hlosariy/677-inkoterms.html>
34. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. - К.: "Центр учбової літератури", 2013. - 408 с.
35. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 25 травня 2016 р. № 364: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.11.2017 № 878 – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/878-2017-%D0%BF>
36. Про затвердження порядку, виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 631 // Офіційний вісник України. 2012. № 64. Ст. 2627
37. Актуальні питання теорії та практики митної справи : монографія ; за заг. ред. І.Г. Бережнюка. – Хмельницький. : ПП Мельник А.А., 2013. – 428.
38. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-п>.
39. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

40. Про Митний тариф України : Закон України від 19.09.2013 № 584-VII.
– Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584-18>.
41. Войтов С.Г. Класифікація товарів як інструмент митно-тарифного регулювання: аспект визначення і контролю / С. Г. Войтов // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 9 (147). – С. 42–48.
42. Структура та механізм застосування Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] : — Режим доступу : <http://pidruchniki.ws/10740413/ekonomika>.
43. Гребельник О. П. Митно-тарифна політика за умов трансформації економічної системи / О. П. Гребельник : монографія. - К. : Київ. нац. торговельн. - екон. ун-т, 2001. - 488 с.
44. Вороніна А.В. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності України / А.В. Вороніна, К.М. Ніколаєва // Молодий вчений. – 2015. – №1 (16). – С. 66-69.
45. Теоретичні основи товарознавства : підручник / за заг. ред. проф. Ю.Т. Жука. – Львів : Компакт-ЛВ, 2009. – 480 с.
46. Батутіна А.П., Ємченко І.В. Експертиза товарів. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 278 с.
47. О. І. Зельніченко, В. І. Михайлов, Н. П. Тихонова. Митна справа /Зельніченко О. І, Михайлов В.І., Тихонова Н. П.// [Текст]: Підручник для студ. вищих навч. закл. / Київський держ. торговельно- економічний ун-т. — К., 2000. — 190- 204с.
48. В. А. Аргунов, В. П. Батіг, Є. М. Березний. Основи митної справи. / Аргунов В. А., Батіг В. П., Березний Є. М.// Навч. посіб. — К. [Текст]: Знання, 2002. — 318-320с.
49. Розрахунок митних платежів / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://broker-service.com.ua/htmlPages/104/menuid/103>
50. Ф. Л. Жорін. Правові основи митної справи в Україні/Жорін Ф. Л.// [Текст]: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 248 -251 с.

51. Д. В. Зеркалов. Митна справа. /Зеркалов Д. В.// Словник-довідник / Транспортна академія України. — К. [Текст]: Основа, 2002. — 128с.
52. Наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2016. №699